

TÉR_KÖZ

BUDAPEST

PÉLDATÁR

JÓ GYAKORLATOK A TÁRSADALOM BEVONÁSÁRA

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal

2018. július

PÉLDATÁR

JÓ GYAKORLATOK A TÁRSADALOM BEVONÁSÁRA

	AJÁNLÁS	11		TERVALKOTÁS	79
	CÉLOK	16	3 I 1	MEGLÉVŐ TUDÁS FELHASZNÁLÁSA	80
	MI A CÉLJA A PÉLDATÁRNAK?	16		Konceptió / Budaörs 2030 Távlatok Program	81
	MELYEK A TÁRSADALOM BEVONÁSÁNAK CÉLJA?	17		Stratégia és Program / AngyalZÖLD - XIII. ker.	81
	ELŐNYÖK	23	3 I 2	IGÉNYFELMÉRÉS	82
	MIÉRT HASZNOS A TÁRSADALOM BEVONÁSA?	23		Közvéleménykutatás / Flórián tér - III. ker.	83
	ÚTMUTATÓ	27		Vélemények felmérése / Rákos-patak - XIII. ker.	83
	MIBEN SEGÍT A PÉLDATÁR?	27	3 I 3	LAKOSSÁGI ÖTLETPÁLYÁZAT	84
	MIK AZOK A SIKERFAKTOROK?	28		Virágágy tervező rajzpályázat / „Rajtad is múltjon!” 2013.	85
	PÉLDAJEGYZÉK	30-31		Ötletpályázat / Kőbánya Irányútje - X. ker.	85
	MILYEN MÓDSZERT JAVASOLUNK?	32	3 I 4	TERVPÁLYÁZAT	86
	MELYEK AZ ESZKÖZÖK JELLEMZŐI?	34-35		Építészeti tervpályázat / Közösségi Ház - XV. ker.	86
	MIKOR HASZNÁLJUK AZ ESZKÖZÖKET?	36-37		Meghívásos építészeti pályázat / Havanna heti vásár - XVIII. ker.	87
	NYILVÁNOSSÁG	41	3 I 5	HELYSZÍNI TERVEZÉSI ALKALOM	88
1 I 1	SZÓRÓLAP, HÍRLEVÉL	42		Helyszíni műhelymunka / Rákos-patak - XIII. ker.	89
	Szórólapok / Adyliget Park - II. ker.	43		Helyszíni tervbemutató / Pillangó park - XIV. ker.	89
	Szomszédsági hírlevél / Magdolna Mozaik - VIII. ker.	43	3 I 6	SZAVAZÁS	90
1 I 2	PLAKÁT, TÁBLA	44		Facebookos szavazás / Boráros Skatepark - IX. ker.	91
	Tájékoztató táblák / TÉR_KÖZ 2016.	45		Játékos szavazás / VaLyó Part - V. ker.	91
	Mesélő táblák / Palotanegyed - VIII. ker.	45	3 I 7	KÖZÖSSÉGI BEVONÁS	92
1 I 3	KIADVÁNY	46		Közösségi részvétel / Országbíró sétány - XIII. ker.	93
	Megújuló társasházak története / Palotanegyed - VIII. ker.	47		Közösségi tervezés / Derú utca - III. ker.	93
	Közösségi tervezés dokumentálása / Budafok-Belváros - XXII. ker.	47		AKCIÓ	97
1 I 4	HONLAP, APPLIKÁCIÓ	48	4 I 1	TESZTELÉS, MODELLEZÉS	98
	Európa Belvárosa honlap / Palotanegyed - VIII. ker.	49		Tesztelés / Fővárosi közpumpateszt	99
	BudapestGreen applikáció / Városi zöldfelületi gyűjtemény	49		Modellezés / Pallók+K - Dabas	99
1 I 5	KÖZÖSSÉGI MÉDIA	50	4 I 2	KÖZÖSSÉGI MEGVALÓSÍTÁS	100
	Játszótér facebook oldala / II. János Pál pápa tér - VIII. ker.	51		Közösségi növényültetés / Békásmegyer - III. ker.	101
	Közösségi városfejlesztő oldal / Budapest Dialog	51		Közösségi térbútor készítés / Mátyás tér - VIII. ker.	101
1 I 6	FILM	52	4 I 3	SPORTRENDEZVÉNY	102
	Kisfilm a közösségi tervezésről / Holdudvar park - III. ker.	53		Reggeli torna közparkban / Bikás park - XI. ker.	103
	Múltidéző hangulatfilm / Hullám Csónakház - XX. ker.	53		Futóverseny / RSD partszakasz - XXI. ker.	103
1 I 7	IMÁZSÉPÍTÉS	54	4 I 4	MŰVÉSZETI ESEMÉNYEK	104
	Arculatépítő installáció / Hősök tere - XIV. ker.	55		Fényfestés / Csepeli városháza - XXI. ker.	105
	Aszfaltfestés / Palotanegyed - VIII. ker.	55		Színházi előadás / Margit utca - II. ker.	105
1 I 8	OKOS MEGOLDÁSOK	56	4 I 5	KÖZÖSSÉGI ESEMÉNYEK	106
	Kiterjesztett valóság / Újhegyi sétány - X. ker.	57		Plázs / Pollack Mihály tér - VIII. ker.	107
	Intelligens panaszbejelentő / XV. ker.	57		BudapestKids Családi Nap / Bálna Budapest - IX. ker.	107
1 I 9	FÓRUM, WORKSHOP	58	4 I 6	MOBIL BERENDEZÉSEK	108
	Pályázatindító workshop / TÉR_KÖZ 2013.	59		Innovatív köztéri funkció / Könyvmegálló - XIX. ker.	109
	Lakossági fórum / Jókai tér - VI. ker.	59		Átrendezhető köztéri bútor / Óbudai Fő tér - III. ker.	109
	SZERVEZÉS	63	4 I 7	ÜZENŐFELÜLETEK	110
2 I 1	HELYI ERŐK ÖSSZEFOGÁSA	64		Pixelfal / Erzsébet tér - V. ker.	111
	Önkormányzati partnerségi terv / HEM - III. ker.	65		Kulturális üzenetek / Gondolatmegálló - Dabas	111
	Civil összefogás / Nyírpalota Társaság - XV. ker.	65		PROGRAM	115
2 I 2	HELYSZÍNI PROJEKTIRODA	66	5 I 1	VÁROSHASZNÁLATI OKTATÁSOK	116
	Projektiroda és ügyféltér / Nagydíófa utca 34. - VII. ker.	67		Előadássorozat / Lakatos-lakótelep - XVIII. ker.	117
	Infopont / Kálvária tér - VIII. ker.	67		Városi kutyatartás normái / Gondos Gazdi Program - XIII. ker.	117
2 I 3	HELYSZÍNI EGYÜTTMŰKÖDÉS	68	5 I 2	KÖZÖSSÉGI - SZOCIÁLIS PROGRAMOK	118
	Helyi iskola bevonása / Kossuth tér - XVIII. ker.	69		Szociális szolgáltatás / Közösségi mosoda - VIII. ker.	119
	Helyi iskola bevonása / Kossuth tér - XIX. ker.	69		Ifjúsági foglalkozások / FiDo park - VIII. ker.	119
2 I 4	EGYESÜLET LÉTREHOZÁSA	70	5 I 3	KULTURÁLIS PROGRAMOK	120
	Közösségi kert egyesülete / Agóra - XVIII. ker.	71		Tematikus fesztiválok / Kórusok éjszakája - VIII. ker.	121
	Utcaszövetség / KULT 11 - XI. ker.	71		Kulturális estek / Kolostori Kávészó - IX. ker.	121
2 I 5	KÖZÖSSÉGI SZABÁLYZATOK	72	5 I 4	KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMOK	122
	Játszótéri házirend / Ilonka utca - III. ker.	73		„TeSzedd!” szemétszedési akció / Kissvábhegy - XII. ker.	123
	Kutyás Infrastruktúra Kódex / EB OVO Közhasznú Egyesület	73		Honos fajok védelme / Naplás-tó - XVI. ker.	123
2 I 6	KÜLSŐ SZAKÉRTŐK BEVONÁSA	74	5 I 5	HELYTÖRTÉNETI PROGRAMOK	124
	Moderátor alkalmazása / Szomszédok piaca - XXII. ker.	75		Helytörténeti oktatás / Múzeumpedagógia - XVIII. ker.	125
	Civil tanácsadó bevonása / Bringapálya - XVI. ker.	75		Tematikus városi túrák / Irodalmi séták - VIII. ker.	125
			5 I 6	VÁROSSZÉPÍTŐ PROGRAMOK	126
				Udvarzöldítés / MOL Zöldövezet Program	127
				Zöldterület-védnökségi pályázat / XIII. ker.	127

Ajánlás

Az elmúlt évtizedek városrehabilitációs szemléletében hazai és nemzetközi szinten egyaránt jelentős változás figyelhető meg, mely ösztönzi a szorosabb helyi együttműködések kialakulását, és növeli a közvetlen környezetük megújításáért aktívan tenni akaró közösségek szerepét.

A Fővárosi Önkormányzat a városrehabilitáció keretében olyan közterületi fejlesztéseket kíván megvalósítani, melyek átadása után elégedett a lakosság, és amelyek a szakma által is elismert, minőségi beruházásként valósulnak meg, pozitív hatást gyakorolva a területet használó társadalomra is. A Főváros célja olyan jól kialakított városi terek létrehozása, amelyek összehozzák az embereket, életre keltik a kapcsolatokat, alakítják a közösségeket, és amelyeknek köszönhetően otthonosan érezhetik magukat a városlakók és az idelátogatók Budapesten.

A TÉR_KÖZ néven 2013 óta több alkalommal meghirdetett fővárosi városrehabilitációs pályázati rendszer serkenti és támogatja a helyi közösségek aktív közreműködését igénylő kerületi önkormányzati kezdeményezéseket. E fővárosi programnak köszönhetően több sikeres, kerületi városrehabilitációs fejlesztés készült már el, és számos támogatást kapott projekt fog a közeljövőben létrejönni. A Főváros támogatásával, a városrészekkel együttműködve megvalósult eredményekért köszönet illeti a kerületeket és a kerületi polgármestereket is.

A társadalmi közreműködés jó gyakorlatait bemutató PÉLDATÁR elsősorban e pályázati rendszer keretében megvalósuló projektekhez kíván szakmai segítséget nyújtani a példák ismertetésén, rendszerezésén keresztül. A kézikönyv hiánypótló gyűjtemény a közterületek és közösségi helyek társadalmi bevonását célzó fejlesztéseinek előzetes tervezéséhez, ezért ajánlható minden, hasonlóan tudatos szemléletű városfejlesztési program esetében.

Tarlós István
főpolgármester

Célok

MI A CÉLJA A PÉL DATÁRNAK?

A TÉR_KÖZ pályázatban részt vevő kerületi önkormányzatoknak érdeke, hogy a projektek valós igényeken alapuló, társadalmilag elfogadott fejlesztések legyenek, támogassák a meglévő helyi közösségek kialakulását és megerősödését, és erősítsék a társadalmi kohéziót azzal, hogy feloldják az egyes érdekcsoportok közötti konfliktusokat. E célkitűzés megvalósítása érdekében a TÉR_KÖZ projektekkel szemben elvárás, hogy megvalósításukhoz nem beruházási jellegű tevékenységek (ún. szoft elemek) is kapcsolódjanak, ami alatt a fejlesztésben érintett közösségek elérését, mozgósítását és bevonását értjük.

A PÉL DATÁR nem kínál általános érvényű megoldást a projektek gyakorlatban előforduló valamennyi problémájára, hiszen nincs általánosan alkalmazható recept a sikerre. Ugyanakkor ráirányítja a figyelmet a leggyakoribb konfliktusokra, és kezelésük egy-egy hatásos módjára. A megvalósításban résztvevők feladata és egyben kihívást jelentő felelőssége, hogy a felkínált eszközök közül kiválasszák és alkalmazzák azokat, amelyek illeszkednek a helyi adottságokhoz, vagy a példák alapján új, innovatív megoldásokat dolgozzanak ki.

MELYEK A TÁRSADALOM BEVONÁSÁNAK CÉLJAI?

A városrehabilitációs szemlélet változása következtében egyre gyakoribb, hogy a helyi közösségeket bevonják a városmegújítási folyamatokba, és ahol ez elmarad, ott a hiánya elégedetlenséget, sőt, tiltakozást is ki tud váltani. A tapasztalatok rámutattak arra, hogy az 1990-es évekig uralkodó szemlélettel szemben a városrehabilitációra nem tekinthetünk pusztán az építés szempontjából; a társadalmi, gazdasági, és műszaki vonatkozásokat komplex folyamatként kell összhangba hozni.

A városi térben, ahol sok ember él együtt kis helyen, a különböző érdekelletétek számtalan konfliktust szülnék. Ezeket a konfliktusokat társadalmi szintű mediáció során lehet csak hatásosan feloldani. A párbeszéd során a felek nem az egyik fél igazságát keresik, hanem azokat a konszenzusos helyzeteket, amik a legtöbb igényt kielégítik. Egy ilyen folyamatban az emberek felismerik, hogy a nyílt, őszinte, közvetlen kommunikáció és a mások iránti tolerancia elengedhetetlen az érdekelletétek feloldásához. Ha az érintettek között megindul az aktív párbeszéd, olyan kölcsönös tanulási folyamat bontakozik ki, ami új közösségek kialakulását, vagy a meglévők megerősödését eredményezheti.

Egy jó

társadalmi bevonásnak összességében két fő célja van: a valós igényeken alapuló, társadalmilag elfogadott beruházások megvalósítása, és a helyi érdekcsoportok közötti konfliktusok feloldása által a társadalmi kohézió erősítése.

PILLANGÓ PARK - XIV. KERÜLET

Előnyök

MIÉRT HASZNOS A TÁRSADALOM BEVONÁSA?

A társadalom bevonása számtalan előnnyel járhat mind a döntéshozó vezetők és önkormányzatok, mind a tervezők, illetve projektmenedzserek, mind pedig az érintett lakosok és szervezetek számára. A továbbiakban bemutatott, nem beruházási jellegű elemek hozzájárulhatnak:

TÁRSADALMI SZEMPONTBÓL

- a különböző társadalmi csoportok közötti konfliktusok kezeléséhez;
- a kölcsönös egyetértésen alapuló megoldások kereséséhez és eléréséhez;
- a lakosság helyi ügyek iránt felelős, elkötelezett hozzáállásának kialakításához;
- a helyi civil társadalom fejlődéséhez;

ÖNKORMÁNYZATI SZEMPONTBÓL

- a beruházások gördülékenyebb megvalósításához;
- a gondosabb használathoz, alacsonyabb fenntartási költségekhez;
- a hiteles, többség által elismert önkormányzati kép kialakításához;
- a fejlesztési programokról szóló döntések mélyebb megalapozottságához.

PESTSZENTLŐRINC, KOSSUTH TÉR - XVIII. KERÜLET

Útmutató

MIBEN SEGÍT A PÉLDTÁR?

A PÉLDTÁR összeállítása során a teljesség igénye nélkül olyan nem beruházási jellegű projektelemeket gyűjtöttünk össze, amelyek a korábbi években kiírt TÉR_KÖZ pályázatokon keresztül valósulhattak meg, vagy jó szívvel ajánlhatók és megvalósíthatók lennének e támogatási rendszer keretein belül. Nem törekedtünk egy-egy projekt komplex ismertetésére, ehelyett annak egyedi és eredményes részletére fókuszálva mutatjuk be a társadalmi bevonást célzó eszközöket. A példánál megjelölt webes felületeken keresztül bővebb információk is elérhetőek a projektekről a digitális PÉLDTÁR-ban, amely a TÉR_KÖZ pályázat honlapján, a hasznos linkek aloldalon található.*

Az összegyűjtött jó példák rendszerezése és elemzése segítség lehet egy új, egyedi projekt társadalmi bevonásának tervezése és megvalósítása esetén. Mivel minden projekt más, nem javasoljuk az itt szereplő példák kritika nélküli átvételét és alkalmazását. A PÉLDTÁR ösztönző és gondolatébresztő illusztráció annak bemutatására, hogy milyen jellegű elemekből állhat össze egy társadalmi bevonást célzó komplex folyamat.

* <http://terkoz.budapest.hu/hasznos-linkek/>

MI A SIKERFAKTOR?

A városfejlesztési projektek lebonyolítása során általában a konkrét építési, megvalósítási feladatok kapják a nagyobb hangsúlyt, azok tökéletes kivitelezésébe fektetjük a legtöbb energiát. A gyakorlat azonban azt mutatja, hogy a beruházás sikere legalább ilyen mértékben a hatékonyan megvalósított társadalmi bevonáson is múlik.

Ahhoz, hogy a társadalmi bevonás folyamata eredményes legyen, a nyilvánosság, a szervezés, a tervezés, a közösségi akciók és a társadalmi programok területén összehangolt lépésekre van szükség. A PÉLDATÁR a továbbiakban e témák szerint csoportosítva mutatja be a bevonás során használható, illetve szükséges eszközöket, és az ezeket illusztráló, jó gyakorlatnak tekinthető példákat. Értelmezésünk szerint e területek sikerfaktoroknak tekinthetők: egy-egy projekt eredményességéhez kulcsfontosságú ezeknek a helyes kezelése. Fontos megjegyezni, hogy a sorrend nem utal hierarchiára az egyes témák között, és nem jelent rangsort sem.

Egy jó és eredményes társadalmi bevonás kulcsa a sikerfaktornak tekinthető területek helyes kezelése, a megfelelő eszközök megválasztásával.

NYILVÁNOSSÁG

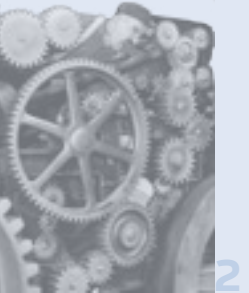
A tájékoztatástól kezdve az interaktív párbeszédig minden kommunikációs eszköz.

1 |

SZERVEZÉS

A hatékony együttműködés érdekében irányítási és szervezeti kérdéseket kezelő eszközök.

2 |

TERVALKOTÁS

A projektben megvalósuló tervezésekre irányuló, azokat befolyásoló eszközök.

3 |

AKCIÓ

Eseti közösségi esemény, melynek célja a helyi közösség létrehozása, aktivizálása, megerősítése.

4 |

PROGRAM

Társadalmi problémákra komplexen reagáló, hosszú távon megvalósuló tevékenység.

5 |

ESZKÖZÖK	PÉLDÁK	PÉLDÁK	OLDALAK
1 PÉLDAJEGYZÉK	1 1 SZÓRÓLAP, HÍRLEVÉL Szórólapok / Adyliget Park - II. ker. Szomszédsági hírlevél / Magdolna Mozaik - VIII. ker. 42-43		
	1 2 PLAKÁT, TÁBLA Tájékoztató táblák / TÉR_KÖZ 2016. Mesélő táblák / Palotanegyed - VIII. ker. 44-45		
	1 3 KIADVÁNY Megújuló társasházak története / Palotanegyed - VIII. ker. Közösségi tervezés dokumentálása / Budafok-Belváros - XXII. ker. 46-47		
	1 4 HONLAP, APPLIKÁCIÓ Európa Belvárosa honlap / Palotanegyed - VIII. ker. BudapestGreen applikáció / Városi zöldfelületi gyűjtemény 48-49		
	1 5 KÖZÖSSÉGI MÉDIA Játsszóter facebook oldala / II. János Pál pápa tér - VIII. ker. Közösségi városfejlesztő oldal / Budapest Dialog 50-51		
	1 6 FILM Kisfilm a közösségi tervezésről / Holdudvar park - III. ker. Múltidéző hangulatfilm / Hullám Csónakház - XX. ker. 52-53		
	1 7 IMÁZSÉPÍTÉS Arculatépítő installáció / Hősök tere - XIV. ker. Aszfaltfestés / Palotanegyed - VIII. ker. 54-55		
	1 8 OKOS MEGOLDÁSOK Kiterjesztett valóság / Újhegyi sétány - X. ker. Intelligens panaszbejelentő / XV. ker. 56-57		
	1 9 FÓRUM, WORKSHOP Pályázatindító workshop / TÉR_KÖZ 2013. Lakossági fórum / Jókai tér - VI. ker. 58-59		
2	2 1 HELYI ERŐK ÖSSZEFOGÁSA Önkormányzati partnerségi terv / HEM - III. ker. Civil összefogás / Nyírpalota Társaság - XV. ker. 64-65		
	2 2 HELYSZÍNI PROJEKTIRODA Projektiroda és ügyféltér / Nagydíófa utca 34. - VII. ker. Infopont / Kálvária tér - VIII. ker. 66-67		
	2 3 HELYSZÍNI EGYÜTTMŰKÖDÉS Helyi iskola bevonása / Kossuth tér - XVIII. ker. Helyi iskola bevonása / Kossuth tér - XIX. ker. 68-69		
	2 4 EGYESÜLET LÉTREHOZÁSA Közösségi kert egyesülete / Agóra - XVIII. ker. Utcaszövetség / KULT 11 - XI. ker. 70-71		
	2 5 KÖZÖSSÉGI SZABÁLYZATOK Játsszóter házirend / Ilonka utca - III. ker. Kutyas Infrastruktúra Kódex / EB OVO Közhasznú Egyesület 72-73		
	2 6 KÜLSŐ SZAKÉRTŐK BEVONÁSA Moderátor alkalmazása / Szomszédok piaca - XXII. ker. Civil tanácsadó bevonása / Bringapálya - XVI. ker. 74-75		
3	3 1 MEGLÉVŐ TUDÁS FELHASZNÁLÁSA Koncepció / Budaörs 2030 Távlatok Program Stratégia és Program / AngyalZÖLD - XIII. ker. 80-81		
	3 2 IGÉNYFELMÉRÉS Közvéleménykutatás / Flórián tér - III. ker. Vélemények felmérése / Rákospatak - XIII. ker. 82-83		
	3 3 LAKOSSÁGI ÖTLETPÁLYÁZAT Virágagy tervező rajzpályázat / „Rajtad is múljon!” 2013. Ötletpályázat / Kőbánya Iránytűje - X. ker. 84-85		
	3 4 TERVPÁLYÁZAT Építészeti tervpályázat / Közösségi Ház - XV. ker. Meghívásos építészeti pályázat / Havanna heti vásár - XVIII. ker. 86-87		
	3 5 HELYSZÍNI TERVEZÉSI ALKALOM Helyszíni műhelymunka / Rákospatak - XIII. ker. Helyszíni tervbemutató / Pillangó park - XIV. ker. 88-89		
	3 6 SZAVAZÁS Facebookos szavazás / Boráros Skatepark - IX. ker. Játékos szavazás / Való Part - V. ker. 90-91		
	3 7 KÖZÖSSÉGI BEVONÁS Közösségi részvétel / Országbíró sétány - XIII. ker. Közösségi tervezés / Derű utca - III. ker. 92-93		
4	4 1 TESZTELÉS, MODELLEZÉS Tesztelés / Fővárosi közpumpateszt Modellezés / Pallók+K - Dabas 98-99		
	4 2 KÖZÖSSÉGI MEGVALÓSÍTÁS Közösségi növényültetés / Békásmegyér - III. ker. Közösségi térbútor készítés / Mátyás tér - VIII. ker. 100-101		
	4 3 SPORTRENDEZVÉNY Reggeli torna közparkban / Bikás park - XI. ker. Futóverseny / RSD partszakasz - XXI. ker. 102-103		
	4 4 MŰVÉSZETI ESEMÉNYEK Fényfestés / Csepeli városháza - XXI. ker. Színházi előadás / Margit utca - II. ker. 104-105		
	4 5 KÖZÖSSÉGI ESEMÉNYEK Plázs / Pollack Mihály tér - VIII. ker. BudapestKids Családi Nap / Bálna Budapest - IX. ker. 106-107		
	4 6 MOBIL BERENDEZÉSEK Innovatív köztéri funkció / Könyvmegálló - XIX. ker. Átrendezhető köztéri bútor / Óbudai Fő tér - III. ker. 108-109		
	4 7 ÜZENŐFELÜLETEK Pixelfal / Erzsébet tér - V. ker. Kulturális üzenetek / Gondolatmegálló - Dabas 110-111		
5	5 1 VÁROSHASZNÁLATI OKTATÁSOK Előadássorozat / Lakatos-lakótelep - XVIII. ker. Városi kutyatartás normái / Gondos Gazdi Program - XIII. ker. 116-117		
	5 2 KÖZÖSSÉGI - SZOCIÁLIS PROGRAMOK Szociális szolgáltatás / Közösségi mosoda - VIII. ker. Ifjúsági foglalkozások / FiDo park - VIII. ker. 118-119		
	5 3 KULTURÁLIS PROGRAMOK Tematikus fesztiválok / Kórusok éjszakája - VIII. ker. Kulturális estek / Kolostori Kávézó - IX. ker. 120-121		
	5 4 KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMOK „TeSzedd!” szemétszedési akció / Kissvábhegy - XII. ker. Honos fajok védelme / Naplás-tó - XVI. ker. 122-123		
	5 5 HELYTÖRTÉNETI PROGRAMOK Helytörténeti oktatás / Múzeumpedagógia - XVIII. ker. Tematikus városi túrák / Irodalmi séták - VIII. ker. 124-125		
	5 6 VÁROSSZÉPÍTŐ PROGRAMOK Udvarzöldítés / MOL Zöldövezet Program Zöldterület-védnökségi pályázat / XIII. ker. 126-127		

1 | NYILVÁNOSÁG

2 | SZERVEZÉS

3 | TERVALKOTÁS

4 | AKCIÓ

5 | PROGRAM

MILYEN MÓDSZERT JAVASOLUNK?

A PÉLDATÁR az egyes sikerfaktorokra hatással bíró, gyakorlati jellegű eszközöket széles körben értelmezi, ugyanakkor a teljesség igénye nélkül sorolja fel őket. Önmagában egy-egy eszköz nem jelent megoldást a városrehabilitációs projektek társadalmi kérdéseinek kezelésére. A teljes eszközt rendszert mindig rendszerbe integráltan, egymással összehangoltan, és az adott projekthez igazodva szükséges megtervezni és felépíteni. Ehhez elengedhetetlen, hogy rendelkezésre álljon az a biztos háttér, ami mindennek az alapja: az elkötelezett politikai vezetés és az elhivatott szakemberek gárdája.

Egy jó

eszközrendszer a projekt egyedi igényeihez igazodik. A megfelelő eszközök megválasztása szakértelmet és elhivatottságot igényel. Az eszközök változhatnak, de a cél ugyanaz.

MELYEK AZ ESZKÖZÖK JELLEMZŐI?

A KÖLTSÉGEK SZINTJEI

A közösségi bevonás költségeit gyakran nehéz objektív módon megítélni, hiszen a konkrét anyagköltségek mellett jelentős lehet az „emberi tényező”, a személyi jellegű ráfordítások költsége is. Ennek ismeretében igyekeztünk felállítani három kategóriát az egyes eszközök becsült költségigénye alapján.

A BEFEKTETETT MUNKA SZINTJEI

A költségek mellett ez a másik erőforrás igényeket mutató jellemző, amelyet a szoft elem megvalósításához szükséges idő, szaktudás, és a szervezési feladatok összetettsége alapján állítottunk fel.

A KOMMUNIKÁCIÓ IRÁNYA

Az információk átadásának iránya alapján a kiadvány a társadalmi bevonás eszközeinek jellemzésére két kategóriát különböztet meg: az egyirányú (üzenet átadó, közlő jellegű) és a kétirányú (párbeszéd, fórum típusú) szoft elemeket.

A BEVONÁSI SZINTJEI

Arnstein klasszikus skálája a lakosság döntéshozatalban betöltött szerepe alapján a társadalom bevonásának nyolc szintjét határozta meg a manipulációtól a teljes lakossági kontrollig. Jelen kiadvány ezt egyszerűsítve három kategóriát különböztet meg aszerint, hogy az érintettek a projektben milyen mélységben vesznek részt.

MIKOR HASZNÁLJUK AZ ESZKÖZÖKET?

Ahogy egy projekt halad a megvalósítás felé, úgy változnak a társadalmi bevonás lehetőségei és a szükséges teendők is. A legtöbb projekt esetében a bevonás szempontjából négy markáns, egymástól jelentősen különböző fázist azonosíthatunk: a keletkezés, a tervezés, a megvalósítás és az utóélet fázisait.

Az eszközöket besoroltuk az alapján is, hogy meghatározóan a projekt melyik fázisában lehet őket használni.

K

KELETKEZÉS

A keletkezés időszakának azt tekintjük, amikor felmerül egy probléma, és döntés születik annak megoldásáról. Ebben a periódusban formálódik projektté az elképzelés, körvonalazódnak a keretei (műszaki, gazdasági és jogi lehetőségek), és megtörténik a tervezés előkészítése. Önkormányzati kezdeményezésű projektek esetén ebben a fázisban születik a társadalmi bevonás szintjéről.

T

TERVEZÉS

A tervezés stádiumában dől el, hogy a projekt végeredménye, építési eleme hogyan fog kinézni. A szerződések birtokában a szakemberek megkezdik a munkát, és innentől kezdve a projekt a nyilvánosság elé léphet. A társadalmi bevonás a leghatékonyabban és a legszélesebb körben jellemzően ebben a fázisban tud megvalósulni. Célja, hogy a használati igények és a tervezett megoldások összhangba kerüljenek.

M

MEGVALÓSÍTÁS

A tervezés eredményeként megszületett megoldás alapján megindulhat a kivitelezés. Ebben a szakaszban a társadalmi bevonás általános célja a kivitelezéssel járó kellemetlenségek kezelése, elfogadtatása. Emellett a társadalom egy szűkebb rétege a minőségellenőrzés, vagy akár a kivitelezésben való részvétel által is érintetté, s ezzel a létrejövő közösségi térért felelősen gondolkodó szereplővé válhat.

U

UTÓÉLET

Az utóélet a létrejött fejlesztések használatának, fenntartásának és nyomon követésének időszaka. Ez a stádium szintén széleskörű társadalmi bevonást igényel, az eredmények kommunikálása mellett annak érdekében, hogy a létrehozott fejlesztés megteremtse és sikeresen fenntartsa a valós társadalmi igényeknek megfelelő használatot.

1 | Nyilvánosság

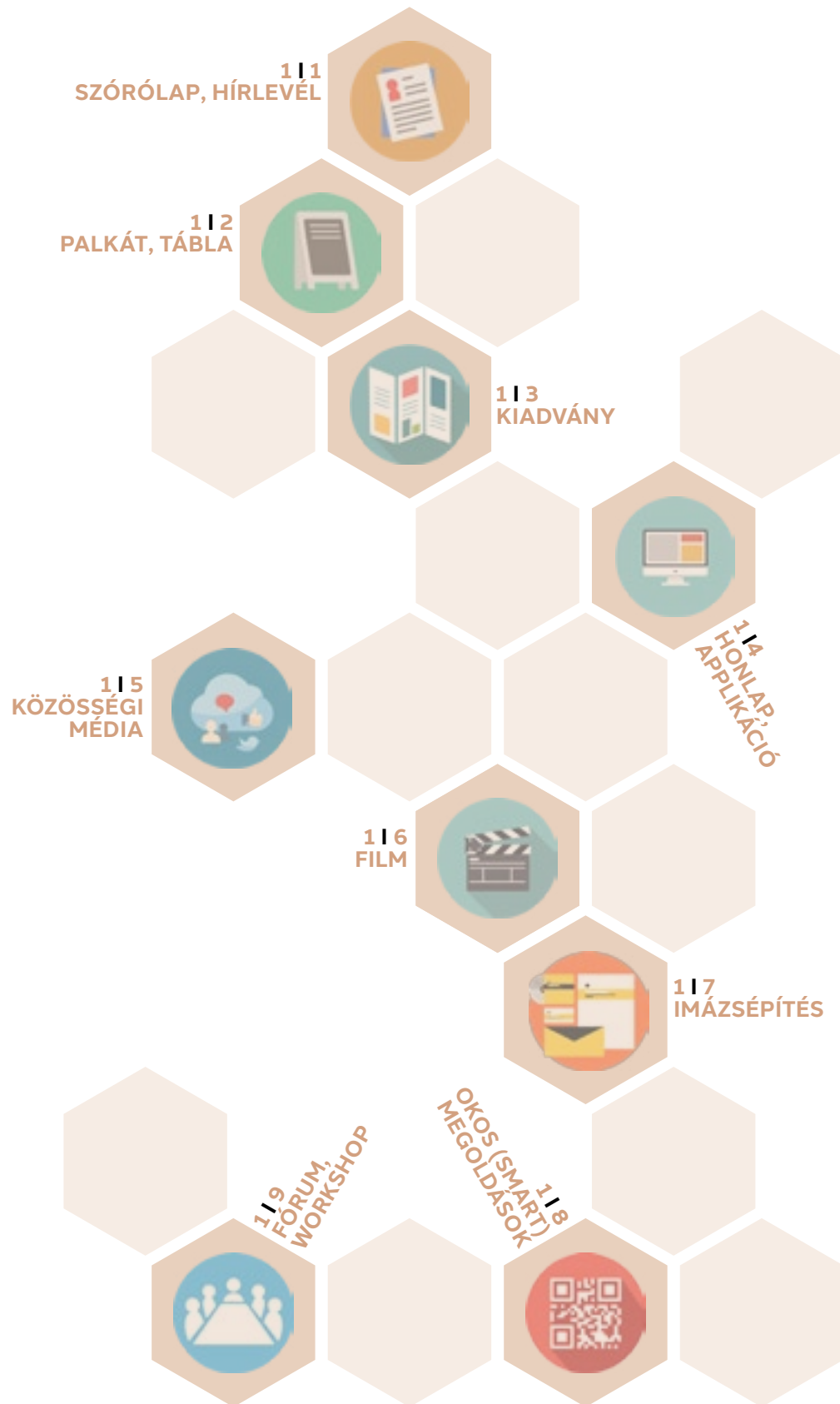
1 | NYILVÁNOSSÁG

2 | SZERVEZÉS

3 | TERVALKOTÁS

4 | AKCIÓ

5 | PROGRAM

A lakosság és más helyi érdekeltek folyamatos tájékoztatása, a tervek közös kialakítása és egyeztetése és az eredmények kommunikálása mind-mind olyan eszközöket kíván, amelyeket a nyilvánosság témakörének keretében dolgozunk fel. Ezek a kommunikációs tevékenységek a modern városrehabilitációs projektek szerves részét képezik, és ideális esetben a keletkezéstől az utógondozásig végig kísérik a teljes projektidőszakot.

Az átlátható folyamatok kialakításhoz aktív, többirányú és többcsatornás kommunikációra van szükség. A kommunikáció történhet közvetett módon, analóg vagy digitális eszközökkel és közvetlenül, azaz személyes kapcsolatban. Jelentősen növelik a projekt hírnevét a nyilvánosság előtt a térben megjelenő imázsépítő elemek is.

A kommunikáció hiányosságai adódó tipikus lakossági panaszok, melyek megelőzhetők a nyilvánosság eszközeinek helyes megválasztásával.

SZÓRÓLAP, HÍRLEVÉL

Az egyik leghatékonyabb tájékoztatási eszköz a szórólap, ismertető füzet, prospektus, helyi lap, vagy hírlevél. Ezek kis terjedelmű, nagy példányszámban gyártott kommunikációs eszközök. Bár az információk kézbesítésének egyik legbiztosabb eszközei, célba jutásukat – az információk esetleges időközbeni módosítása miatt is – jól kell megtervezni és át kell gondolni. Fontos, hogy kapcsolódjanak a dinamikusabb, online tartalmakkal is. Nehézséget jelent, hogy nagyfokú médiazajban jelennek meg, ezért elhelyezésüknek, tartalmuknak, kinézetüknek és minőségüknek egyértelműen ki kell fejeznie a hivatalos, közérdekű tájékoztatást. Tartalmuktól függően a postaládákon kívül ott is elhelyezhetők, ahol a célközönség nagyobb létszámban fordul elő (pl. iskola, közösségi ház, helyi galéria, üzlet).

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

EGYIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

ALACSONY
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Gyors és rövidtávú információ közölését teszi lehetővé bármelyik másik módszertani eszközhöz kapcsolódóan.

Egy jó

analog eszköz letisztult, megjelenésében figyelemfelkeltő, kerüli a hosszú szövegeket, elsősorban a főbb üzeneteket jeleníti meg. Érdemes kreatív ábrákat, rajzos-képi elemeket alkalmazni kialakítása során.

Szórólap Adyliget Park - II. kerület

A tájépítész iroda által szervezett közösségi tervezés szórólapja (és a hozzá tartozó plakát) erőteljes vizuális megjelenésű, jól strukturált, áttekinthető, a grafika különösen figyelemfelhívó, a szöveges rész rövid, lényegre törő. Egyértelmű az ok, a cél, a feladat, és hogy várhatóan mennyi időt igényel a résztvevőktől a folyamat. A szórólap azokat a lényeges információkat tartalmazza, amik felkeltik az emberek érdeklődését. A szórólap véglegesítését pontos szervezés előzte meg, hiszen a szétküldés után már semmilyen módosítás nem történhetett benne. Úgy kellett kiküldeni, hogy éppen időben érkezzen meg a meghívottakhoz, se túl korán, se túl későn a meghirdetett időponthoz képest.

Szomszédsági hírlevél Magdolna Mozaik - VIII. kerület

A Magdolna negyed szociális városrehabilitációs projekt megvalósítása során, 2008-2011 között jelent meg a Magdolna Mozaik című szomszédsági hírlevél, amely a folyamatos tájékoztatás hatékony eszközeként bizonyult. A kiadvány célja az volt, hogy a helyi lakosság negyedévente értesüljön az aktuális időszak legfontosabb eseményeiről, valamint információkat kapjon a következő időszak történéseiről. A kiadvány minden alkalommal megszólaltatott helyi lakosokat, civil szervezeteket, vállalkozásokat is, akiknek lehetőségük nyílt a bemutatkozásra. A kiadvány megjelenésenként mintegy 2000 háztartásba jutott el a városrész területén.

További jó példák

Levelezőlap / TÉR_KÖZ 2013. pályázat eredményhirdetése
Szórólap / Rákóczi Kert közösségi tervezés - XXI. ker.
Szórólap / Kivitelezés elindítása - III. ker.
Meghívó / Daru-dombi rendezvény - XXI. ker.

PLAKÁT, TÁBLA

A plakát viszonylag rövid idejű használatra tervezett tájékoztatósi eszköz, amelynél a befektetett energia akkor térül meg, ha üzenete eljut a célközönséghez, és nagyszámú résztvevőt tud aktivizálni. Tervezése összetett feladat, kreatív szakember kell hozzá, aki az adott célhoz és célcsoporthoz illeszkedő stílusban és formában készíti el a plakátot.

A táblák hosszabb időre készülnek, időtálló kivitelben. A kitűzött céloktól függően, az átütő hatás eléréséhez a kreatív tervezés mellett a helyzethez mérten jó minőségű kivitelezést is igényelnek. A maradandó projekt-, emlék- vagy egyéb jelölőtáblák esetében különösen fontos az igényes dizájn, és a látványában a helyszínnel összehangolt megoldás.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

EGYIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

ALACSONY
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Helyszíni, figyelemfelkeltő információk közléseire használható.

Egy jó

helyszíni projekttábla eredményességét legalább annyira befolyásolja a megfelelő időben történő kihelyezés, mint az, hogy mennyire olvasható, és mi a tartalma.

Tájékoztató táblák TÉR_KÖZ 2016.

Egy terület fizikai felújítása érdeklődést vált ki az emberekben. Hiába van honlap, szórólap, a helyszínen is láttatni kell a körbekezdés okát. A TÉR_KÖZ projektek esetében előírás, hogy a támogatási szerződés megkötésekor a beruházó kerület a fejlesztés helyszínén jól látható módon kihelyezze az előírásoknak megfelelő tájékoztató táblát. Az egységes arculaton keresztül azonosítható a pályázati rendszer, láthatók a projekt főbb adatai, látványtervei, így az érintettek még a tényleges építési munkák megkezdése előtt értesülhetnek a fejlesztésről. A táblán minden esetben található egy QR kód, mely az analóg tájékoztató eszközt digitális tartalommal kapcsolja össze, és a használót a Budapest Dialog weboldalra vezeti.

Mesélő táblák Palotanegyed - VIII. kerület

A TÉR_KÖZ pályázaton a Palotanegyed városrehabilitációs programjának II. üteme nyert támogatást, melynek köszönhetően számos historikus lakóépület újult meg. A Civilek a Palotanegyedért Egyesület és az Imagine Budapest a „Megélt Történelem Program” keretében dolgozta fel az épületek történetét. A kiterjedt gyűjtő- és kutatómunka a lakók bevonásával folyt. A házak táblákra írt történetei az épületek belső udvaraiba és kapualjaiba kerültek, elsősorban az ott lakók kötődését erősítik a lakókörnyezethez, de az épületek nyitott rendezvényein másoknak is helytörténeti információval szolgálnak. A lakóépületek mellett a régóta működő vállalkozásokat is emléktáblával jelölték meg.

További jó példák

Élő galéria projekt / Palotanegyed - VIII. ker.
Plakát / Magyar Kerékpáros Klub

KIADVÁNY

A kiadványok elsődleges célja, hogy megismertessék a nyilvánosságot egy kevesek által ismert, de hasznosnak tartott témával. A kiadvány általában olyan szellemi alkotás, ami a tájékoztatás mellett a szakemberek által is hivatkozható dokumentum. Gyakran nyomtatott és/vagy digitális formában jelenik meg. A városfejlesztéshez kapcsolódva bemutathat egy már lezajlott közösségi eseményt, projektet, vagy feltárt problémák mintaértékű megoldásait, de segítheti a helyi közösségeket is, ha érdekes, játékos módon szólítja meg, oktatja, aktivizálja az embereket. Új városfejlesztési folyamatokat indíthat el, összefoglalva az elért eredményeket és a terveket. A kiadvány előkészítést, pontos megvalósítást, sok szakember bevonását igényli, és magas költségekkel jár. Ugyanakkor időtálló, hosszútávon használható, és emellett fontos marketing promóciós szerepet is betölt.

Jellemzői

FORRÁSIGÉNYES
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

EGYIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

ALACSONY
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Hangsúlyozza az elvégzett munka jelentőségét, minőségét és egyediségét.

Egy jó

kiadvány ötletes megjelenésű, jól áttekinthető, nincs túlzásfólvá. Tartalma mellett a külleme is úgy van kialakítva, hogy szívesen vegyük kézbe, és érdemes legyen megtartani.

Megújuló társasházak története Palotanegyed - VIII. kerület

A Civilek a Palotanegyedért Egyesület a városrész fejlődéséért és kulturális értékeinek megőrzéséért dolgozik. A mesélő táblákon olvasható épületbemutatók alapja az a kiadvány, amely a helyiek bevonásával végzett kutatásokat és feltáró interjúkat tartalmazza. Huszonnégy, kívül-belül megcsépült lakóház történetét gyűjtötte egybe a kötet szerzőgárdája. A kiadvány célja, hogy megismertesse a városlakókkal ezt a sokszínű kerületrészt, az ott élőkben pedig erősítse a helyi kötődést. A kiadványba gyűjtött épülettörténetek egy rejtett tematikus túrára vezetik az olvasót, felkeltik érdeklődését a helytörténeti értékek iránt, és ezáltal is ösztönöznék a közvetlen lakóhely jobb megismerésére.

Közösségi tervezés dokumentálása Budafok-Belváros - XXII. kerület

A Promontorium Polgári Casino Egyesület célul tűzte ki, hogy segítse Budafok belvárosának élhető, kisvárosias légkörű, emellett minden igényt kiszolgáló városi térré alakulását. Ennek érdekében indult el a "Közösségi tervezés Budafok belvárosában" című egyéves munka, amivel be kívántak kapcsolódni a városfejlesztési folyamatokba. Műhelymunkák, lakossági fórumok és kerekasztal beszélgetések keretében belül döntéshozókkal és civilekkel zajlott a közösségi tervezési munka. Az egy évig tartó tevékenység eredményeit összegezi közérthető formában a kiadvány, amellyel széles körben lehet terjeszteni a terület fejlesztése érdekében megfogalmazott civil javaslatokat.

További jó példák

Városbejáró Munkafüzet / Budaörs
Játékos kiadvány / Városi Titkos Füzet
Közösségi tervezés / Füzespark - Szentendre
Közösségi tervezés / Batthyány tér - I. ker.
10 év története / A tartnabodi elektronikai bontóüzem

HONLAP, APPLIKÁCIÓ

Általános az a szemléletmód, amely az állami és önkormányzati szektorra szolgáltatóként tekint. Az emberek hétköznapi tapasztalata, hogy a szolgáltatóktól az infokommunikációs eszközök révén mindenről értesülnek, a legapróbb részletekig. E szemlélethez igazodik a fejlesztéseknek szentelt honlap létesítése és üzemeltetése. Napjainkban már egy komolyabb projekttel szemben szinte alapvető elvárás, hogy honlappal rendelkezzen. Fontos, hogy e felületen mindig friss és releváns információkról értesüljön az odalátogató. A honlap külön előnye, hogy rajta keresztül az önkormányzati munka sok olyan háttérfeladatának eredménye is kommunikálható, ami egyébként a lakosság elől rejtve maradna, ezáltal nőhet a társadalmi elégedettség. Szerencsés, ha a honlapot interaktív, dialógus folytatására alkalmas közösségi

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

EGYIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

ALACSONY
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Folyamatosan bővülő információk könnyen átadhatók a szűkebb célközönségen kívüliek számára is.

Egy jó

honlap felhasználóbarát: gyorsan elérhetőek rajta a naprakész tartalmak. Létrehozásánál a továbbfejlesztésre, bővíthetőségére is gondolni kell.

**Európa Belvárosa honlap
Palotanegyed - VIII. kerület**

A VIII. kerületi Európa Belvárosa Programban az infrastrukturális fejlesztések mellett fontos szerepet kapott a helyi identitás megőrzése és megerősítése. Ez segít abban, hogy a Palotanegyed lakói büszkének legyenek származásukra, és ismerjék történelmüket. A honlap egy helyen gyűjti össze és teszi elérhetővé az egész negyedhez kapcsolódó információkat. Fellelhetőek a terület és az egyes épületek rövid történelmi leírásai, aktuális programok és hírek, helyi üzletek elérhetősége és nyitvatartása, valamint sétaútvonal-javaslatok helytörténelmi leírásokkal. A kerületrészt önálló weboldallal létrejötté segíti a terület jó hírének, rangjának, gazdasági szerepének tudatos formálását.

**BudapestGreen applikáció
Városi zöldfelületi gyűjtemény**

A BudapestGreen applikáció, amely a zöldkalauz.hu internetes portál adatbázisa alapján készült Budapest parkjait, fasorait, botanikai különlegességeit mutatja be. Az első olyan magyarországi alkalmazás, amely kifejezetten a városi zöldterületekkel, parkokkal és fasorokkal foglalkozik, elősegítve a zöld tudatosságot a gondolkodásban. Az alkalmazás lehetővé teszi, hogy Budapest parkjai között keressünk, majd a kiválasztott területet részletes leírásból és fotókból megismerjük. A parkok, kertek térképre rendezve is megtalálhatók, az alkalmazás a hozzájuk vezető útvonalat is megtervezi. A zöldfelületeken kívül megmutatja a városban található valamennyi illemhelyet és ivókutát is. Hiánypótló alkalmazás azok számára, akik szeretnék zöld szemmel felfedezni Budapestet.

További jó példák

Közösségi ház honlapja / Kesztyűgyár - VIII. ker.
Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft. honlapja / III. ker.
Akadálymentes útvonaltervező applikáció
Program kereső honlap és applikáció / BudapestKids
Hangoskönyv applikáció / Halgass, olvasó!
Honlap a zöldterületekről / zöldkalauz.hu

KÖZÖSSÉGI MÉDIA

A közösségi média ma már a mindennapok része a legkülönbözőbb társadalmi csoportok számára. A legelterjedtebb felületek a Facebook, a Twitter, a Tumblr és a YouTube, mellettük vannak olyan kisebb, alternatív lehetőségek, amelyek használatára már van hazai példa is (pl. Budapest Dialog). A közösségi média egyik legnagyobb előnye, hogy a résztvevők számára interaktív platformot hoz létre, használata már önmagában is részvételre ösztönöz. Számos speciális interaktív eszközt (pl. kérdőívet, szavazást, időpontválasztót) is be lehet ágyazni. Az interaktivitáson túl a közösségi felületek másik nagy előnye a „viralitás”: lájkokon, upvotekokon, megosztásokon keresztül fáradtság nélkül tudunk eljutni olyan emberekhez is, akiket más, hagyományosabb eszközzel nem érhetnénk el.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Aktív, folyamatos és dinamikus, kétirányú kommunikációt teremt.

Egy jó

közösségi médiafelület akkor igazán hatékony, ha folyamatosan friss és aktuális tartalommal töltik fel. Multimédiás tartalmat, fényképeket és szöveges elemeket egyaránt szükséges alkalmazni.

Játszótér facebook oldala II. János Pál téra - VIII. kerület

A TÉR_KÖZ keretében megvalósult játszótér üzemeltető motorja a Csöszkunyó Klub. A kisház működtetése – játékok kölcsönzése, a helyszínen tartott programjaik – találkozási lehetőséget adnak a környékbeli gyerekes családoknak. A családi, kulturális rendezvények hozzájárulnak a közösség gyarapodásához, és javítják a környéken élők közérzetét. A közösségi oldalon fotókon, videókon és leírásokon jelennek meg az események, amelyekkel kapcsolatban állandó, interaktív és dinamikus változó kommunikációra van lehetőségük az érintetteknek. A résztvevők és az érdeklődők nem csak könnyen értesülhetnek a helyszínen tervezett vagy megvalósult eseményekről, de a hozzászólások és visszajelzések folyamatos értékelést is biztosítanak.

Közösségi városfejlesztő oldal Budapest Dialog

Ezen a digitális platformon számos alulról és felülről jövő kezdeményezésről értesülhetünk, miközben a civil városfejlesztési ötletek támogatóra és befektetőre találhatnak. A Budapest Dialog előnye, hogy interaktív, kétirányú kommunikációt tesz lehetővé, biztosítja a dialógus kialakulását egy adott kezdeményezés kapcsán. Az alulról jövő civil ötleteket becsatornázza az érintett önkormányzat illetékeseihez. Emellett nagy érdeme az oldalnak, hogy felhasználható közösségi tervezés lefolytatására is, ahogy ez a XI. kerületi Albert sétány esetében is történt. A tervezés egész folyamata, a tervezési alkalmak időpontjai, a kérdőívezés bemutatása, a tervváltozatokról történő szavazás és az elkészült közös végeredmény mind megtekinthető volt a projekt oldalán.

További jó példák

Lokális közösségi oldal / Miutcánk.hu
Lakossági panaszbejelentő oldal / Járókelő
Piac facebook oldala / MOM Biopiac - XII. ker.

FILM

A filmek alatt a pár perces videókat, kisfilmeket értjük, de készíthető hosszabb, interjúkat tartalmazó „dokumentumfilm” is, vagy animált infografika, vírusvideó, coub, amelyeket különböző csatornákon keresztül (pl. helyi tv-csatorna, projektoldal, facebook csoport) népszerűsítünk. A TÉR_KÖZ pályázaton támogatott projektek megvalósulásáról a projektzáraskor videófilmes összeállítást készítenek a projektgazda kerületi önkormányzatok. A pár perces kisfilm célja, hogy népszerűsítse a beruházást, bemutassa a megvalósulási folyamatot, a kapcsolódó rendezvényeket és a projekt társadalmi hatásait. A mélyebb tartalom, elvek, hangulat, vízió, filozófia megjelenítése érdekében érzelmileg árnyaltabb, művészi filmalkotások is készülnek, amelyek élő gondolatokká képesek alakítani a képi, zenei üzenetet.

Jellemzői

FORRÁSIGÉNYES
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

EGYI RÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Rövid vírusvideó összeállítására is alkalmazható, amely megosztásokon keresztül terjeszthető.

Egy jó

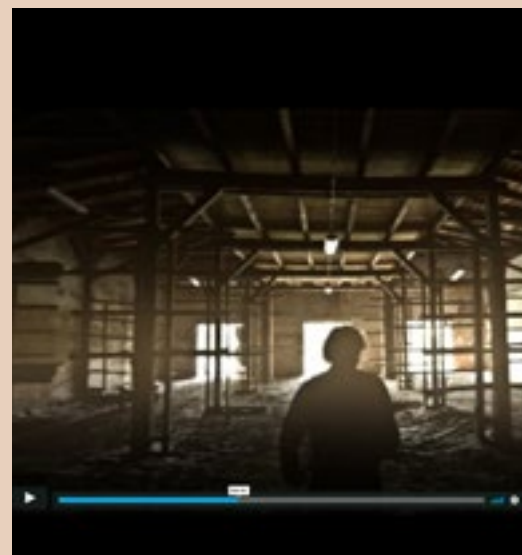
film megkedvelteti a közös munka szépségét és jó hangulatát.

Kisfilm a közösségi tervezésről Holdudvar park - III. kerület

A TÉR_KÖZ 2016 támogatásával megvalósuló Holdudvar park esetében a háromhónapos tervezési folyamat minden alkalomáról készült egy-egy rövidfilm, melyet a projektoldalán és a facebookon publikáltak. A filmekken keresztül a résztvevők felidézhetik a tervezési folyamatot, valamint az egyes alkalomok hangulatát és fő témáit. A rövid, figyelemfelkeltő kisfilmek bemutatják a projekt lényegi elemeit, céljait és a benne rejlő lehetőségeket is. Az erős lakossági támogatás elnyeréséhez nagy segítség az információk megosztása a korszerű városmarketing technikáinak használatán keresztül, és ez nagyban segíti a projekt sikeres megvalósulását.

Múltidéző hangulatfilm Hullám Csónakház - XX. kerület

A beruházás indító eleme a megújuló csónakházak brandépítését célzó kisfilm volt. A helyszín állapotát mutató performansz során a nosztalgikus hangulatú, elhagyott teret a táncművészet és zene kifejező eszközeivel keltették életre. A művészi film az írott vagy képes anyagot meghaladó információkat is közöl. A videó ereje a vizualításban rejlik, a hely hangulatát közvetíti, ezáltal olyan embereket is meggyőz a projektben rejlő lehetőségekről, akik a száraz információkat nem tudják értelmezni. Az arculatépítő kisfilm szerethető hangulatot sugall, pozitív életérzéssel társítja a projektet. Mint vírusfilm megosztható és terjeszthető.

További jó példák

Közösségi tervezés és piknik / Teleki tér - VIII. ker.

Összefoglaló videó / Hermina bike weekend

Lakossági egyeztetés / Rákospatak közparki fejlesztéséről - XIII. ker.

Közösségi tervezés / Albert sétány - XI. ker.

IMÁZSÉPÍTÉS

Bármely projekthez kapcsolódhatnak olyan kommunikációs eszközök, amelyek egyedi módon járulnak hozzá a projekthelyszín lehatárolásához, az egyedi karakter kialakításához, a projekt beazonosíthatóságának sikeréhez, és a helyhez való erős kötődés létrejöttéhez. Ilyen elemek az arculatépítés különböző megjelenési formái, mint például egy jól megválasztott projektlogó vagy betűtípus is. Emellett vannak olyan valós építési elemek, installációk, amelyek nem gyakorlati igényt elégítenek ki, hanem elsősorban az a feladatuk, hogy pozitív belső képet alakítsanak ki a szemlélőben egy témáról. A projekt imázsának, a projektről szerzett kedvező benyomásnak a kialakulását nagyon sok minden befolyásolhatja egy beruházás folyamán. Ezért is fontos egy jól eltalált eszköz, amely segíti a pozitív megtapasztalást.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

A projekt ezáltal könnyen azonosítható lesz és pozitív gondolatokat ébreszt az emberekben.

Egy jó

imázsépítő eszköz egyedi, szellemes, látványos, megérinti a szemlélőt.

Arculatépítő installáció Hősök tere - XIV. kerület

A szervezők 2014-ben a Budapesti Tavasz Fesztivál keretein belül állítottak fel a Hősök terén egy Budapest feliratot. A megmászható, impozáns méretű faszkelet gyorsan turista látványossággá vált. Éjszakai színes megvilágításban különleges hangulatot teremt, emellett a hely identitását is erősíti. Egyedi kialakításának és elhelyezésének köszönhetően könnyen azonosíthatóvá teszi a budapesti helyszínt, a rengeteg itt készült fotónak köszönhetően pedig gyorsan elterjedt a közösségi médiában. Alkalmi installáció vagy állandósuló művészeti alkotás kihelyezése és alkalmazása kiváló imázsépítő eszköz, az adott helyszínhez köthetően egyfajta logóként is funkcionálhat.

Aszfaltfestés Palotanegyed - VIII. kerület

A rehabilitációt előkészítő művészeti akcióorozat fő célkitűzése a Palotanegyed arculatának megteremtése, a célterület lehatárolása volt a street-art eszközeivel. A projekt területének beazonosítására szolgált a díszítőminta felfestése. Az akciók egy központi gondolat mentén, egymást inspiráló köztéri művészeti eseménysor részeként kerültek kidolgozásra. Az aszfaltra festett, véletlenszerűen feltűnő tapétaminta a csatornafedők, parkolósávok, repedések helyzetére válaszolt, és a járdákat pár hónapig díszítette. A járókelők a területen végig haladva újabb és újabb formációkat fedezhettek fel, mely megállásra készítette őket. Olyan városi játék volt ez, amelyben az otthonosság érzetét lehetett átélni a rehabilitációs területen.

További jó példák

Aszfaltfestés / Bartók Béla Boulevard logó felfestés - XI. ker.
Ötletpályázat / Budapest Box pályázat
Installáció / MOL Nagyon Balaton

OKOS MEGOLDÁSOK

A különböző okos tájékoztató eszközök (információs terminál, wifi hálózat, beacon technológia) a jövő kommunikációs eszközeit jelentik. Segítségükkel az önkormányzat automatikusan meg tudja osztani az információt a felhasználók között. Az egyirányú tájékoztatás mellett kétoldalú kommunikáció is kialakulhat a megfelelő alkalmazások használatával. Az okos (smart) megoldások alatt ugyanakkor nem csupán a digitális technológia eszközeinek alkalmazását, hanem például modern (tér)építészeti módszerek alkalmazását, interaktív térelemek elhelyezését is értjük. Azok a köztéri elemek, amelyekkel valamilyen módon kapcsolatba lehet lépni, játékra ösztönzik a városlakókat, az együttes, kreatív alkotás pedig spontán módon közösséget teremt. Az ilyen okos megoldásokat a 4|6-4|7 pontokban taglaljuk.

Jellemzői

FORRÁSIGÉNYES
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Valós idejű információmegosztást tesz lehetővé a felhasználók között, valamint érthetővé és láthatóvá teszi a projekt bonyolult szakaszait.

Egy jó

okos eszköz megkönnyíti a mindennapi életet a városban a felhasználók bevonásával az információk hatékony megosztása által.

Kiterjesztett valóság Újhegyi sétány - X. kerület

Az Újhegyi sétány terveinek lakossággal való megismertetése során a 3D látványvilág legújabb kísérletét, a „kiterjesztett valóság” (augmented reality) technológiát is felhasználták a tervezők. A tájépítészeti tervek érzéletes bemutatását egy mobilalkalmazás letöltésével minden érdeklődő megtapasztalhatta. Az elkészült koncepciótervek az AR-technológiát használó applikáción keresztül könnyen bemutathatók voltak háromdimenziós makettként. Mivel – főleg laikusok számára – az elvont, műszaki rajzok értelmezése sokkal nehezebb, mint a 3D látványoké, a megoldás nagyban hozzájárult a tervek pontosabb értelmezéséhez. Ez a módszer lecsökkenti a szakmai szakadékot, segíti az eredményesebb párbeszéd kialakulását a tervező és a laikusok között.

Intelligens panaszbejelentő XV. kerület

A XV. kerületi Önkormányzat felismerte a ma már sokak által használt okos készülékekben rejlő tudásmegosztás lehetőségét, ezért intelligens panaszkezelő alkalmazást fejlesztett ki, melyen keresztül könnyebben kapcsolatba tud kerülni a helyiekkel. A lakos által tett bejelentés állapotának változásáról automatikus értesítést küld az alkalmazás, az átláthatóság növelése érdekében az ügy kezelése végig nyomon követhető. A panasz- és probléma bejelentés egyszerűsítése, az ügykezelés gyorsítása mellett a „BUDAPEST XV” okostelefonos alkalmazás célja, hogy interaktív módon bevonja a kerület lakosságát a városkép javításába az üzemeltetési - fejlesztési feladatok jobb ellátása érdekében.

További jó példák

Parkolást segítő applikáció / Garázs az egész város - ParkL
Budapest a Minecraft világában! / MineBudapest
Neked mit jelent Budapest? / #KÖSZIBUDAPEST
Okos oszlop / MOM Kulturális Központ átépített játszótere
Okos fejlesztések / Csepeli Rákóczi kert - XXI. ker.

FÓRUM, WORKSHOP

A kommunikáció legbátrabb és legelkötelezettebb csatornája a személyes találkozás, amely számos formát ölthet. A lakossági fórumtól a civil kerekasztalon át a workshopig, a kitelepüléstől a közös bejárásig, a személyes kérdőívezésig, a közösségi faültetéstől a népszerűsítő rendezvényen át a figyelemfelkeltő flashmobig rengeteg hagyományos vagy újszerű módszer közül választhatunk. A fórum és a workshop interaktív beszélgetést tesznek lehetővé. Mindkettő a résztvevők aktív részvételére alapozott kommunikációs alkalom. A lakossági fórumon az önkormányzat és a meghívott lakosok között előre meghatározott témakörben folyik megbeszélés, a szabad véleménynyilvánítást felkészült vezető irányítja. A workshop adott témára létrehozott munkacsoportban zajlik. Célja, hogy a résztvevők kreatív technikák segítségével egy problémát elemezzenek és megoldási javaslatokat dolgozzanak ki.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Intenzív tapasztalatszeret biztosít egy adott témában.

Egy jó

lakossági találkozón interaktív és kulturált párbeszéd folyik. Fontos a jó moderátor, és az is, hogy a résztvevők egyenrangú felek.

Pályázatindító workshop TÉR_KÖZ 2013.

A TÉR_KÖZ pályázat indulásakor a kiíró szakmai workshop segítette az új szemléletű projektek létrejöttét. Az esemény közös platformot teremtett a civil, szakmai és önkormányzati oldalnak annak érdekében, hogy megalapozott, minőségi és társadalmilag is támogatott projektek valósulhassanak meg. A workshop feladata az volt, hogy a civil és szakmai célokat összekösse és párosítsa az önkormányzati szándékokkal. A workshop után a pályázók a rendezvényen elhangzott ötleteket, módszereket helyi szinten továbbadhatták, és ezzel sikeresebben tudták megkeresni a saját szándékuknak megfelelő helyi partnereket. A fórum több, későbbi sikeres TÉR_KÖZ projekt szereplője talált egymásra, a fórum elérte és megszólította a széles közönséget.

Lakossági fórum Jókai tér - VI. kerület

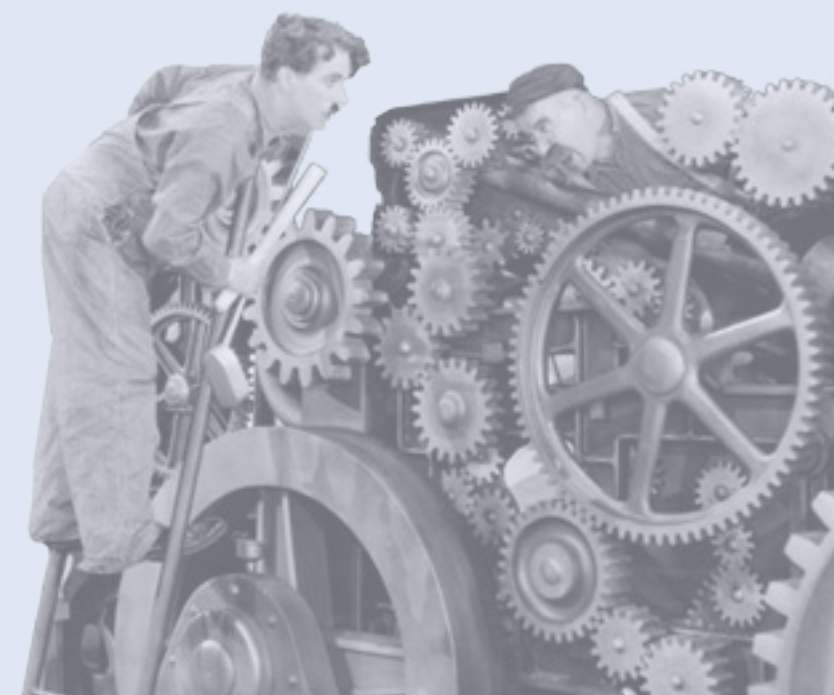

Az önkormányzat a tervezők részvételével megtartott tervismertető fórumokkal oldotta a lakosság kezdeti bizalmatlanságát. A lakosok által kifogásolt tervelemeket a projekt minőségének romlása nélkül sikerült a tervezőnek módosítani, és megnyugtató megoldást tudott ajánlani szinte minden vitatott kérdésben úgy, hogy az önkormányzati program is megmaradt nagyobb módosítások nélkül. A kerületvezetés kompromisszumkészsége következtében a több alkalomból álló egyeztetési folyamat kedvező eredménnyel zárult. A lakók úgy érezték, hogy az adott lehetőségek között megértően kezelték a kéréseiket, még ha az egész fővárost érintő problémák miatt nem is sikerült minden igényükre az általuk leginkább kívánt megoldást megkapniuk.

További jó példák

Tervezői workshop / Nyugati Grund
Kulturális Szalon / XII. ker.

2 | Szervezés

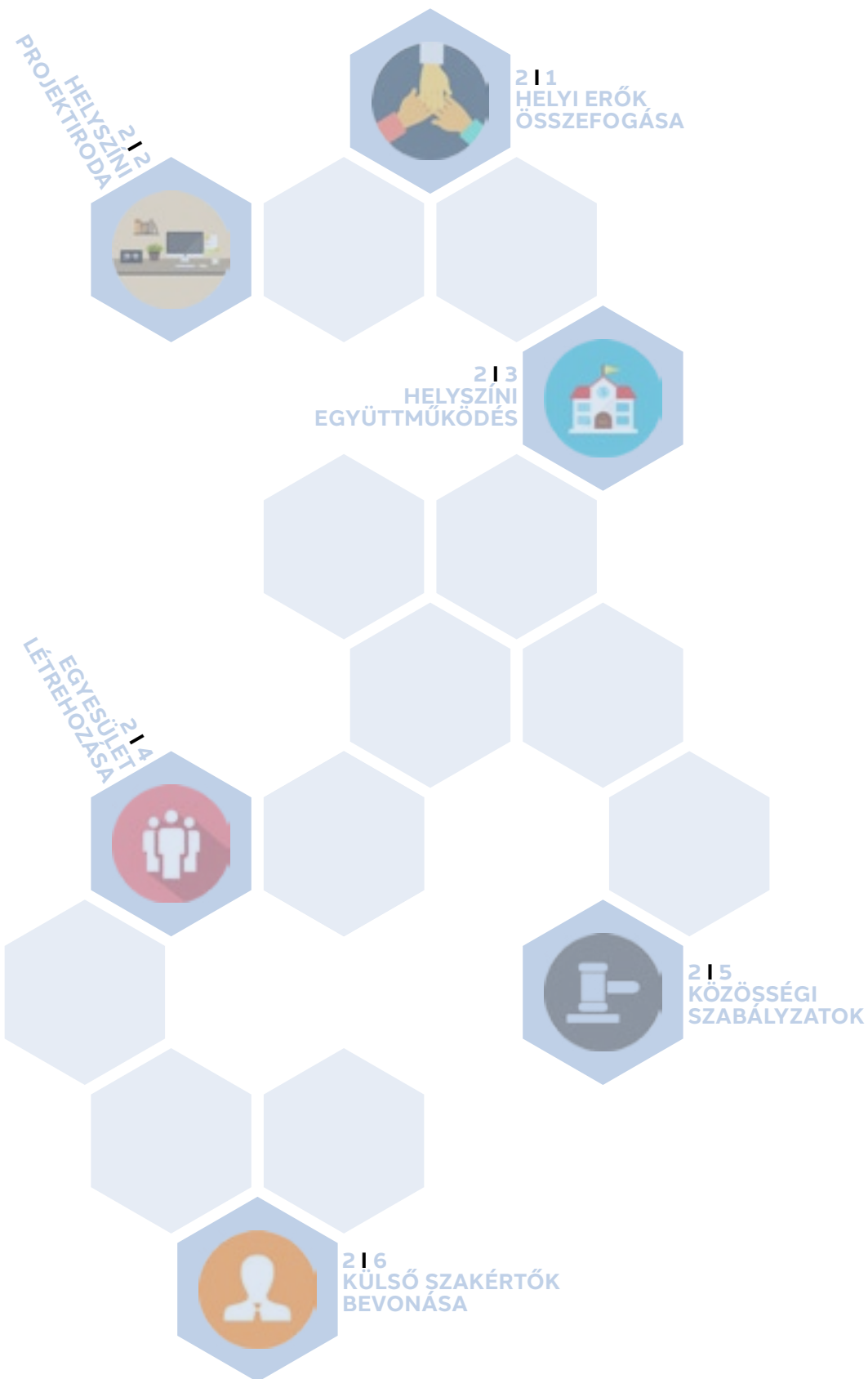
1 | NYILVÁNOSSÁG

2 | SZERVEZÉS

3 | TERVALKOTÁS

4 | AKCIÓ

5 | PROGRAM

A szervezés, mint sikerfaktor az irányítási, szervezeti, és együttműködési kérdések megoldására irányuló eszközök ügyes kezelését jelenti. Számos eszköz megvalósítása kifejezetten menedzsment-típusú, összetett feladat: kell hozzá a projekt átfogó ismerete, és alkalmazásához legalább projektvezetői szintű döntés szükséges. Az itt bemutatott eszközök közös jellemzője, hogy szervezett együttműködést biztosítanak. A különböző szinteken megteremtik az alapját annak, hogy az érintettek érdekeltek is legyenek a projektben, segítik az együttműködésbe bevont személyek projekt iránti elköteleződésének kialakulását.

A szervezéssel biztosítható siker eszközeit aszerint mutatjuk be, hogy jellemzően mennyire átfogó szintű szervezeti együttműködést igényelnek, milyen tág az érintettek köre a városrészt átfogó helyi egyeztető munkacsoporttól a civil kerekasztalon, a helyi lakókon, a projektben érintett intézményeken, egyesületeken, közösségeken át egészen a külső szakértőig.

A szervezés eszközeinek átgondolt alkalmazásával megelőzhető lakossági problémák jellemző típusai.

HELYI ERŐK ÖSSZEFOGÁSA

A helyi erők összefogása döntéshozói és/vagy operatív szinten valósulhat meg. A döntéshozói szinthez tartozhatnak: az önkormányzat vezetése, a városrész közéletének fontosabb szereplői, véleményformálói, a városrész irányításában és működésében felelős intézmények, közszolgáltatók, a magánszektor, és a civil egyesületek vezetői. A döntéshozói partnerségi folyamat célja a fejlesztések terén a lehető legszélesebb körű, konszenzuson alapuló döntéshozatal.

A partnerség operatív szintjén a technikai problémák kezelése valósul meg. Több kerület működtet rendszeresen megrendezésre kerülő civileket összefogó fórumot és információs központot az egyesületek folyamatos tájékoztatására. Az operatív szinten teremthető meg az együttműködés a civil szférával annak érdekében, hogy a kerületi önkormányzat által támogatott programokat az egyesületek népszerűsítsék, illetve a konkrét önkormányzati

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

KELETKEZÉS

TERVEZÉS

MEGVALÓSÍTÁS

UTÓÉLET

Erőssége

Az érintett felek együttműködéséből adódó szinergia előnyeinek kihasználását biztosítja.

Egy jó

helyi egyeztető fórum és munkacsoport akkor hatékony, ha egy folyamatba illeszkedik, ahol rendszeresen találkoznak és nagyjából állandó a résztvevők köre.

Önkormányzati partnerségi terv HEM - III. kerület

Az önkormányzat a partnerségi tervében a közép- és hosszútávú célok megvitatására Helyi Egyeztető Munkacsoportot (HEM) hozott létre, és külön fórumot szervezett a civil szervezeteknek, a gazdasági szereplőknek és a helyi intézményvezetőknek. Arra kérték a szereplőket, hogy mindegyik területről delegáljanak 2-3 embert a HEM-be. A delegáltak névsorát az önkormányzat egyéni meghívás alapján kiegészítette a kerületben meghatározó szerepet játszó további véleményformáló szervezetek képviselőivel. A HEM a kerület fejlesztésének tervezése során konszenzuson alapuló döntéshozatali módszerek alkalmazásával alakította ki véleményét, így a módszer projektszinten is eredményesen használható.

Civil összefogás Nyírpalota Társaság - XV. kerület

A civil szervezet egy önszerveződéssel létrejött városrészi közösségi tanács, amely 2002-ben alakult. Célja egy komplex lakóhelyi, társadalmi, közösségi programfolyamat kialakítása, támogatása és követése. Tagjai szervezetek, intézmények és magánszemélyek. A szervezet fennállása óta számos sikeres fórumot szervezett, több mozgalmat, közösségi akciót kezdeményezett már, elsősorban a XV. kerületi Fő tér, valamint a Zsókvár környezetének városrehabilitációjához kapcsolódóan.

További jó példák

Érdekképviselői szervezet / Magdolna negyedi Szomszédügyi Tanács - VIII. ker.
Közhasznú szervezet / Háromhegyek Közhasznú Egyesület
Magán- és önkormányzati összefogás / Nyugati tér feújítása - VI. ker.

HELYSZÍNI PROJEKTIRODA

Közösségi tervezés során javasolt, hogy a tervezőiroda a projekt előkészítésének és tervezésének idejére több napra kitelepüljön a tervezés helyszínére. A nagyobb léptékű városrehabilitációs projektek esetében fontos, hogy ne csak néhány kitelepülési alkalom legyen, hanem biztosítva legyen a lebonyolítást, szervezést végző szakmai csapat állandó jelenléte. Nagyon lényeges, hogy a megvalósítók mélyebb benyomásokat szerezhessenek a helyi társadalmi-gazdasági folyamatokról, a közösség életéről, problémáiról, valamint a különböző adottságokról. Jelentősen növeli a hatékonyságot, ha az érintettekhez közeli, befogadó, kreatív közösségi terek szolgálnak az egyeztetés, tervezés és koordináció helyszínéül. Azáltal, hogy a tervezők folyamatosan jelen vannak a helyszínen, lehetővé válik a terület mélyebb monitorozása, ők pedig élő kommunikációs felületként bármikor elérhetőek a felhasználók számára.

Jellemzői

FORRÁSIGÉNYES
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Folyamatos kooperációt biztosít a helyekkel.

Egyszerű

helyszíni projektiroda akkor igazán hasznos, ha bele lehet látni a működésébe, és képes arra, hogy a helyi konfliktusokat enyhítse, megoldja.

Projektiroda és ügyféltér Nagydíófa utca 34. - VII. kerület

Az üres földszinti helyiség felújításával az önkormányzat egy közösségi tervezésre alkalmas irodát kíván kialakítani, melyben a kerületi városfejlesztési projektek – elsőként a közvetlen közelben lévő Klauzál tér megújítása – társadalmi eseményeinek befogadása valósulhat meg. Az innovatív városfejlesztési tér létrehozása a műszaki, infrastrukturális munkák mellett jelentős szervezeti és kulturális feladatokat is ellát. Az a cél, hogy az ügyféltér és iroda helyet adjon a részvételen alapuló tervezésnek és a fejlesztésekhez kapcsolódó partnerségi folyamatoknak. A 2016-os TÉR_KÖZ pályázaton a kerületi önkormányzat támogatást nyert a projekt megvalósítására.

Infopont Kálvária tér - VIII. kerület

A Kálvária téren, ahol nagy igény van kulturális, szociális, egészségügyi és egyéb helyi információra a közterület megújítása után megnyílt egy állandóan működő Infopont, melynek segítségével a nem beruházási projektek helyszíni irányítással valósíthatók meg. Rendszeresen megtalálhatók itt olyan szórólapok, mint a közeli színház műsora, különböző szervezetek vagy szervezett aktuális események tájékoztatói. A programajánlók mellett egyéb olvasnivalók, ingyenes lapok is elérhetők. Az Infopont működtetését a kerületi önkormányzat pályázata alapján két civil szervezet végzi. A helyszíni Infopont további nagy előnye, hogy a közterületi jelenléttel nem csak az információk átadását lehet elvégezni, hanem az utcán megjelenő szociális problémákra is közvetlenül lehet reagálni.

További jó példák

Projektiroda és ügyféltér / RÉV 8, Práter utca - VIII. ker.

Utcai mentorálás / Csepel kapuja, szociális célú városrehabilitációs program - XXI. ker.

HELYSZÍNI EGYÜTTMŰKÖDÉS

A közterület fejlesztések kihatnak a beruházással érintett helyszínen lévő épületek használóira, intézményekre, vállalkozásokra is. Az új helyzet és a kivitelezési kellemetlenségek miatt az érintettek sok negatív visszajelzést küldhetnek. Lehetőség van azonban pozitív, kölcsönösen előnyös együttműködés kialakítására is, ami akkor lesz igazán hatékony, ha már a tervezéskor és a projekt teljes időtartamára bevonjuk a helyi intézményeket. A tervezés során az iskolák, idősothtonok és minden egyéb intézmény saját szempontjaival gazdagíthatják a terveket. Kisebb léptékű projektekkel a megvalósításba is be tudnak kapcsolódni, a fenntartás részeként pedig a folyamatos őrzés, nyitás-zárás feladatokat tudják ellátni. Az oktatási intézmények a fejlesztéssel új eszközöket kaphatnak a neveléshez és a szemléletformáláshoz, pl. egy közösségi kert által a gyerekek is sokat tanulnak.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Közvetlen kapcsolat kialakítását segíti a helyszínen lévő, véleményformáló intézményekkel a fenntartási feladatok megosztása érdekében.

Egy jó

helyszíni együttműködés akkor lesz teljesértékű, ha nemcsak egy intézmény érdekeit támogatja, hanem az összes érintett véleményét begyűjti és összehangolja.

Helyi iskola bevonása Kossuth tér - XVIII. kerület

A tér rehabilitációjának első üteme a Sztehlo Gábor Evangélikus Iskolával való együttműködés eredményeként valósult meg. Az iskola lelkes csapata már korábban tett ki saját készítésű táblákat a parkban a növények és madarak beazonosítására. A már kialakult munkára lehetett rászervezni a fűszernövénykert megvalósítását. A D1618 műhely szakmai irányításával – a közösségi erőt kifejező, alkalomra készített egyenpólóban – a gimnazisták növényeket és felhasználási lehetőségeiket bemutató tájékoztató táblákat, madárodúkat, illetve egyedi ülőbútort készítettek fából. A diákok a fenntartásban is aktívan részt vesznek, a kert gondozása és a helyszíni oktatás az iskolai biológiaórák részét képezik.

Helyi iskola bevonása Kossuth tér - XIX. kerület

A kispesti Kossuth tér TÉR_KÖZ pályázat támogatásával megvalósult felújítása során a korábban kizárólag parkolóként üzemelő terület szintben megosztva, differenciáltan használható új térré vált, ahol sportpályák és parkolók innovatív tervek alapján együttesen kaptak helyet. A tér szomszédságában található Trefort Ágoston Szakgimnázium partnerként közreműködött a programhoz szükséges adatgyűjtésben és a tervezésben is. Fotódokumentációt készítettek a parkoló kihasználtságáról eltérő napszakokban a hét különböző napjain, majd a terveket vázlattevény szinten véleményezték. Az üzemeltetésben is szerepet vállalnak, a lakók által is használható sportpálya kulcsait az iskola portáján lehet elkérni.

További jó példák

Közösségi tervezés gimnáziumi feladat keretében / Arató Emil tér - III. ker.
Idősek Klubja bevonása közösségi növénytelepítésbe / Heltai Jenő tér

EGYESÜLET LÉTREHOZÁSA

A társadalmi bevonás legmagasabb szintje, amikor a lakosság, vagy a helyi vállalkozások egy általuk létrehozott civil szerveződés formájában maguk is aktív résztvevőivé válnak a városmegújítási folyamatoknak. Ezek a szerveződések kulcsszerepet játszanak az alulról jövő kezdeményezések születésében és a közösségi, szociális, kulturális, vállalkozási és más nem beruházási programok megvalósításában. A TÉR_KÖZ pályázatban nagy hangsúlyt kap, hogy a fizikai környezet rehabilitációja és a társadalmi megújulás összekapcsolódjon. Ennek egyik módja, ha a helyi közösségek részt vesznek a projektben, és ezzel a helyi társadalmi kohéziót erősítik. Ha nincs helyben jól működő szervezet, az önkormányzat az adott projekthez kapcsolódóan önálló szoft program keretében ösztönözheti helyi szervezet létrehozását, és kezdeti működését is támogathatja.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Az önkormányzat erőforrásait és szakmai kompetenciáját meghaladó funkciók működését teszi lehetővé.

Egy jó

egyesület rugalmassága miatt számos erőforrás mozgósítására alkalmas, hozzájárul a lakosság, vagy akár a helyi vállalkozások önszerveződéséhez.

Közösségi kert egyesülete Agóra - XVIII. kerület

Az önkormányzat a Lakatos úti 2. sz. Lakásszövetkezet bevonásával készítette el első közösségi kertjét, a Lőrinci Kertelő Közösségi Kertet. A TÉR_KÖZ pályázat támogatásával 2014-ben megvalósult felújítási programnak a lakosok ötlete alapján a lakótelep 50. évfordulójára elindított kezdeményezés volt az alapja. A szövetkezet lelkes, pár fős vezetése a formálódó közösségi kert megvalósítása érdekében létrehozta az Agóra Lokálpatrióta Egyesületet, mely azóta is ellátja a kert működésének szervezését. Ezen felül tevékenységével az egész lakótelepre kiterjedő társadalmi célok megvalósulását is segíti. A 63-as park vagy az agóra területrészek szintén az egyesület aktív közreműködésével újulhattak meg.

Utcaszövetség KULT 11 - XI. kerület

Az önkormányzat a kulturális városrész kialakítása érdekében új szemlélettel adta bérbe az üres üzlethelyiségeket a területen: előnyben részesítette a kulturális programot folytató vállalkozásokat. Ezek helyi civilekkel együttműködve megalapították a Kulturális Tizenegy Egyesületet a Bartók Béla út egy szakaszának megújítása érdekében. Céljuk, hogy a lakossággal, a többi vállalkozóval és szervezettel együtt újraértelmezzék és életre keltsék a kihasználatlan helyszíneket. Általuk kelt életre a Bartók Béla Boulevard elnevezésű helyi kezdeményezés, amelynek keretében az elmúlt években a XI. kerületi önkormányzattal együttműködésben megindult a városrész kulturális alapú megújulása.

További jó példák

Egyesület / Óbor-kör Kulturális és Környezetvédő Egyesület - III. ker.
Egyesület / Társak a Teleki térért Egyesület

KÖZÖSSÉGI SZABÁLYZATOK

Egy közösség az azonos érdekek és értékek képviselőire jön létre, azonban céljait csak tagjainak hatékony együttműködésével tudja elérni. Ehhez olyan szabályzat létrehozására van szükség, melynek mentén folyamatosan közös döntéseket tudnak hozni. A közösségi szabályzat meghatározza a közösség céljait, elveit, tagjainak szerepét és az elvárt viselkedési normákat. A szabályzatot a közösség résztvevői közös megállapodással hozzák létre. A tagok felméri a valós vagy lehetséges problémákat, és a kérdéses területekre úgy formálják az előírásokat, hogy az mindenki számára kedvező és betartható legyen. Az ily módon létrejött szabályzatot a használók elfogadják, és egymással is betartatják, ezzel élhető, konfliktusmentes környezetet hoznak létre.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Megelőzi a használat alatt várható problémákat.

Egy jó

szabályzat életszerű, betartható szabályokból áll és közérthetően van megfogalmazva.

Játszóteri házirend Ilonka utca - III. kerület

Az óbudai Ilonka utca közösségi tervezésének végső aktusa volt a helyiek által szabadon szerkeszthető házirend megalkotása és elfogadása. Erre az eleinte tapasztalható félelmek és ellenérzések miatt volt szükség. A házirend tervezete online hozzáférhető dokumentumban állt rendelkezésre mindenki számára. A dokumentum közös megfogalmazása lehetőséget biztosított arra, hogy az eltérő igények szószólói megfogalmazzák igényeiket, és esetlegesen egymás javaslatait is véleményezzék. A kapu nyitását-zárását is a házirendben rögzítettek szerint szabályozták. Végül a kisebb, bölcsődés-óvodás korosztály számára készült játszótér közösen kialakított és elfogadott házirendje kikerült a játszótérre.

Kutyás Infrastruktúra Kódex EB OVO Közhasznú Egyesület

Az EB OVO Egyesület workshopot rendezett azzal a céllal, hogy megalkossa a Kutyás Infrastruktúra Kódexet, mely összefoglalja a kutyatartás mindennapi ügyeit, elősegítve az e témát érintő fejlesztések hatékonyabb tervezését és szabályozását. A résztvevők mind szakmai, mind földrajzi tekintetben a legkülönbözőbb területekről érkeztek, jó és rossz tapasztalataikat egyaránt megosztották. A workshop során tisztázták, illetve megalkották azokat a fogalmakat, amelyek mentén elkészíthető egy összefoglaló kiadvány a témában. A kódex referenciapontként szolgál a városi kutyatartást érintő infrastruktúra használatához, fenntartásához és üzemeltetéséhez.

További jó példák

Kutyás roadshow / Zugló - XIV. ker.

Házirendalkotás a civilekkel / II. János Pál pápa tér - VIII. ker.

KÜLSŐ SZAKÉRTŐK BEVONÁSA

A tervezés során előfordulhat olyan helyzet, hogy a megbízó, tervező, kivitelező tudása nem elégséges, így olyan külső szakértők bevonása válik szükségessé, akinek alkalmazása nem kötelezően előírt része a beruházásnak. Közösségi tervezés esetében a használati funkciók meghatározását, valamint azok elhelyezését bízhatjuk a közösségre, azonban a műszaki tervezés, a formatervezés, az anyaghasználat, a növényalkalmazás már a szaktervezők feladata. Emellett a folyamat moderálása, a fellépő problémák szakszerű kezelése is külön szaktudást igényel, ahogy az egyedi, innovatív projektem létrehozása is a feladatban már jártas külső szakértő bevonásával lehet eredményes. A felkért szakértő szempontjai új megvilágításba helyezhetik a megbízó vagy a közösség elképzeléseit, szakszerű közreműködésével mindenki számára elfogadható megoldás születhet.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

EGYIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

ALACSONY
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Független szakértőn keresztül megteremti az eltérő igények kezeléséhez szükséges bizalmat.

Egyszerű

szakértő képes felismerni a közösség igényeit, hogy mi az, amiben a közösségnek segítségre van szüksége, és nem lépi tú saját feladatkörének határait.

Moderátor alkalmazása Szomszédok piaca - XXII. kerület

A beruházás sikere részben az üzlettulajdonosok és az önkormányzat érdekeinek összehangolásán múlt. A piac folyamatos működésének biztosítása mellett a különböző igények felmérése és az új működési rendszer felállítása összetett feladatot jelentett. Szükség volt olyan személyre, aki minden szempontot és információt átlát, és a beruházás teljes folyamata alatt összefogja az egyeztetéseket, tárgyal a résztvevőkkel, az ellentétes érdekeket összhangba hozza, és az igényeket mindenki számára elfogadható módon érvényre juttatja. A piacokat, az önkormányzatot és a tervezőket összefogó feladatot az önkormányzat részéről megbízott, mindenki által elfogadott, moderátor szerepet is betöltő projektmenedzser látta el.

Civil tanácsadó bevonása Bringapálya - XVI. kerület

A 2013-as TÉR KÖZ pályázat keretében valósult meg a Szilas-patak menti közösségi zöldfelület rehabilitációja. Ennek részeként civil kezdeményezésre épült meg a bringáspark. A pálya építésének ötletét a pályázatot megelőző években vetették fel helyi lelkes fiatalok. Több éves próbálkozás után a Szilas-patak menti fejlesztés bizonyult alkalmas helynek a kerékpáros dirt pálya elhelyezésére. Megvalósításában a XVI. kerület vállalta az építéssel járó költségeket, biztosította a munkagépeket, a bringások pedig megtervezték és a helyszínen irányították a pálya építését, melynek az üzemeltetését is vállalták. A pályán térítés ellenében szervezett bringás oktatást is tartanak, így a beruházás monitoringjában és a továbbfejlesztésében is fontos szerepet játszanak a bringások.

További jó példák

Fakopp vizsgálatot elvégző szakember bevonása / Falk Miksa utca - V. ker.
Régész bevonása / Flórián tér közösségi tervezése - III. ker.
Konfliktuskezelő és mediátor bevonása / Völgy Zugoly Műhely - Tihany

3 | Tervalkotás

1 | NYILVÁNOSSÁG

2 | SZERVEZÉS

3 | TERVALKOTÁS

4 | AKCIÓ

5 | PROGRAM

Számos közösséget/társadalmat mozgósító eszköz áll rendelkezésre, mely a tervalkotás, vagyis a fejlesztés műszaki terveinek elkészítése során befolyásolhatja a tervek minőségét, tartalmát és társadalmi elfogadottságát. Ezek az eszközök látványosak, kézzelfogható eredménnyel járnak, és a projekt teljes sikeréhez hatékonyan járulhatnak hozzá.

A felsorolt példákat a tervalkotás időbeni folyamata alapján rendszerezzük. A projekt megalapozásához stratégiai tervezésen, közvélemény kutatáson vagy egyéb igényfelmérésen keresztül lehet bevonni a lakosságot. A projektprogram összeállítása érdekében hatékony technikát jelentenek a különböző lakossági versenyek, felhívások, tervpályázatok. A tervek helyszíni, vagy játékos formában történő véleményezése a döntés fázisában eredményes eszköze lehet az érintettek bevonásának. Külön példát adunk a közösségi tervezésre, amely önálló tervezési módszer, és amelyben együttesen megtalálhatók az egyenként bemutatott technikai eszközök.

A tervalkotás fázisában alkalmazható eszközökkel hatékonyan kezelhető lakossági igények.

MEGLÉVŐ TUDÁS FELHASZNÁLÁSA

Egy településrész esetében a rövidtávú programok és a projektszintű tervezés alapjait a települési fejlesztés és rendezés stratégiai dokumentumai adják meg, amelyek tervezése során a bevonás szabályairól jogszabályok rendelkeznek. Arra kell törekedni, hogy a stratégiai és projektszintű részvételi tervezés összefüggő tervezési folyamat részei legyenek, amelyben a közösség bevonása az adott tervezési fázisokhoz mérten valósul meg. Nagy segítség a projektszintű tervezés során, ha már a stratégia is jól átlátható közösségi tervezés eredményeként született meg. A stratégiai tervezés eredményei kijelölhetik egy-egy projekt tervezési kereteit, ezért az ott szerzett tudást érdemes felhasználni a konkrétabb, kézzelfoghatóbb tervezési célok érdekében is, már behatároltabb célcsoport részvételével.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Széles támogatottsággal bíró végeredményt alakít ki elfogadott stratégiai célok mentén.

Egy jó

települési stratégia olyan konszenzust jelent, ami kijelöli a konkrét fejlesztéseket és azok fontossági sorrendjét.

Koncepció Budaörs 2030 Távlatok Program

A program keretében az önkormányzat játékos együttműködésre ösztönözte a lakosságot. Légifotón bárki bejelölhette kedvenc, vagy fejleszteni kívánt területét. „Varázskockákra” lehetett felírni, ki miért szereti, és milyennek szeretné látni a jövőben a várost. A „Budaörsi emlékek” fala lakossági felajánlásokból jött létre. Kreatív pályázatra beérkezett fotómontázsok mutatták, hogy milyen izgalmas megoldásokat szeretnének a városban a helyi emberek. A legsikeresebb pályázatokat, a legaktívabb résztvevőket nyereményekkel jutalmazták. A tervezés során alkalmazott tárgyi és szellemi eszközök, és a gyűjtött információk a későbbiekben, a projektszintű tervezéskor is felhasználhatók.

Stratégia és Program AngyalZÖLD - XIII. kerület

A kerület zöldhálózat üzemeltetési dokumentumát felhasználva az AngyalZÖLD+ Stratégia és Program azzal a céllal jött létre, hogy a hosszú távú közterületfejlesztési célokat segítse középtávú intézkedésekké és konkrét projektekké formálni. A dokumentum programokat és projekteket fogalmaz meg, amivel kijelöli a fejlesztési irányokat. Ezt az időközben folyamatosan elkészülő részletes tervek pontosítják. Mindehhez felhasználták az előzetes lakossági közvéleménykutatás eredményeit. A projektszintű tervezési folyamatban kellő teret biztosítanak a további társadalmi egyeztetéseknek, a dokumentum erre kötelező egyeztetési protokollt ír elő az önkormányzat számára.

További jó példák

Tervezési alkalmakat összefoglaló honlap / Zugló - XIV. ker.
Közösségi tervezést leíró honlap
Koncepció / Pécel 2030

IGÉNYFELMÉRÉS

Az emberek véleményének feltérképezésére és a közgondolkodás megindítására is alkalmas eszköz az igényfelmérés. Ha a célcsoport valamivel kapcsolatos attitűdjét számszerűsített módon, minél pontosabban szeretnénk felmérni, akkor közvéleménykutatóhoz érdemes fordulni. Ha az igényfelmérést már a párbeszéd megindításának tekintjük, és kevésbé ragaszkodunk az eredmények statisztikai helyességéhez, akkor színesebb eszköztárból választhatunk, mint pl. a személyes, online és offline kérdőívek, kvalitatív kutatási formák. Az igényfelmérésnek a megvalósítás során is van létjogosultsága. Ha kisebb elemek az építés során bekerülnek vagy módosulnak a projektben, a finomhangolásban való véleménynyilvánítás fenntartja a lakosság érdeklődését. A kérdőívezés fontos a megvalósítást követő egy-két év elteltével is ahhoz, hogy felmérjük a lakosság elégedettségét, a térhasználat megváltozott szokásait, illetve az esetleges hibákat, módosítási igényeket.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

EGYIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

ALACSONY
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

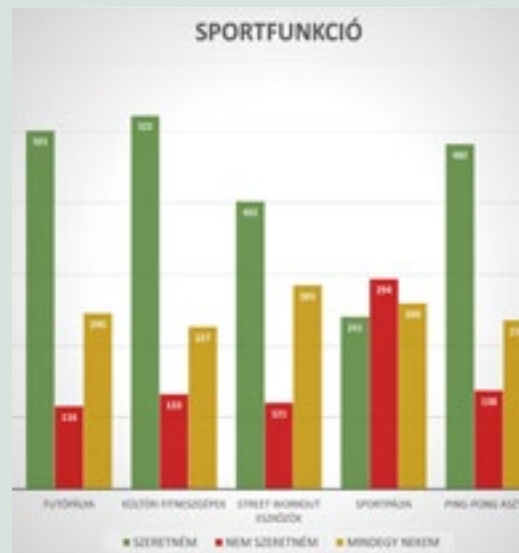
UTÓÉLET

Erőssége

A döntésekhez mindenki számára elfogadható hivatkozási alapot nyújt.

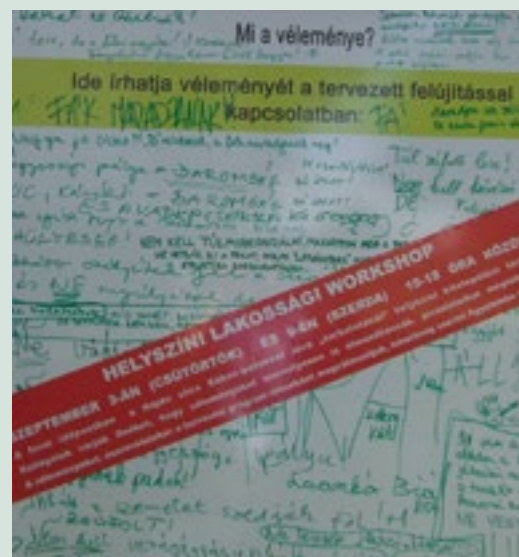
Egy jó

igényfelmérés feltárja az értékeket és a problémákat, szembesít az ellentmondásokkal, elgondolkodtat több megoldási javaslaton.

Közvéleménykutatás Flórián tér - III. kerület

A Flórián téri közösségi tervezés előkészítése széleskörű közvélemény-kutatással kezdődött. A tervezés előkészítésébe bevontak minden szükséges szervezetet, intézményt és a környéken élőket. A teret használók elképzeléseit helyszíni kérdőívezéssel, valamint online kitölthető űrlapok segítségével térképezték fel. A témakörökre – pl. örökségvédelem, infrastruktúra, sport stb. – bontott, zárt kérdések mellett a válaszoló saját javaslatokat is beírhatott, melyek támogatottságát egy második körös kérdőívvel mérték fel. Több mint 2000 fő számolt be arról, milyen funkciókat látna szívesen a téren, mi az, amit szeret és mi az, amit nem szeret a jelenlegi park kapcsán.

Vélemények felmérése Rákospatak - XIII. kerület

A Rákospatak Béke út - Göncöl utca közötti szakaszának megújításáról a tervező a közvélemény-kutatás alapján olyan tanulmánytervet készített, amely több kialakítási lehetőséget is tartalmazott. A terveket többször, különböző módon mutatták be a helyi lakosoknak, és egyeztettek velük arról, melyik variációt, és miért tartják megfelelőnek. A konzultáció során üzenő és tájékoztató táblákat is alkalmaztak, melyeket hosszabb időre helyeztek el a helyszínen. Ezek segítségével meg lehetett ismerni a terveket, illetve helyszíni szöveges visszajelzés vagy rajz formájában, és emailben is lehetőség volt a véleménynyilvánításra.

További jó példák

Kérdőív összesítése / Mogyoródi úti sportpálya - XIV. ker.
Kérdőív eredményei / Margitszigeti futókör
Lakossági igényfelmérés / Vizafogó lakótelep - XIII. ker.

LAKOSSÁGI ÖTLETPÁLYÁZAT

A speciális célcsoportnak vagy szélesebb nyilvánosságnak szánt lakossági közösségi versenyek, felhívások jó technikák arra, hogy új ötleteket nyerjünk a kreatív helyi lakosoktól vagy szakemberektől. A versenyszellem felélesztése motiválja a helyieket az aktív közösségi részvételre. A pályázat felkeltheti a média és helyi nyilvánosság figyelmét, eredménye látványosan bemutatható. Jó eredményt hozhatnak az iskolások és óvodások körében meghirdetett versenyek. Kisebb léptékű közterület, vagy innovatív köztéri megoldás keresése esetén gyors és friss ötleteket adnak a szakirányú egyetemi hallgatóknak kiírt pályázatok is.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

ALACSONY
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Játékos és közkedvelt módon kelti fel a figyelmet a projekt iránt.

Egy jó

lakossági pályázat minimális anyagi befektetéssel mozgósíthat nagyon sok embert, felszínre hozva a rejtőző jó ötleteket és gondolatokat.

Virágágy tervező rajzpályázat „Rajtad is múljon!” 2013.

„Rajtad is múljon!” – ezzel a szlogennel indított a FŐKERT közösségi tervezést ösztönző kampányt, hogy a fiatalokat bevonja a közterület-tervezésbe. A kampány célja, hogy felhívja a lakosság figyelmét arra, hogy a városi tér az embereké, az ő kikapcsolódásukat, rekreációjukat hivatott szolgálni. A FŐKERT által több alkalommal is meghirdetett rajzpályázaton a gyerekek négy különböző korcsoportban virágágyásokat tervezhettek Budapest különböző parkjaiba, többek között a II. János Pál pápa térre. A pályázat évében, tavasszal az előzsűrizéssel és közönségszavazással kiválasztott legjobb alkotások alapján ültették ki a virágokat.

Ötletpályázat Kőbánya Iránytűje - X. kerület

Az ötlet egy pályázat alapján született meg, amelyben a megújuló kőbányai Újhegyi sétány mentén lakóktól arra vártak javaslatokat, mi hiányzik még ahhoz, hogy sajátjuknak és otthonosan kialakítottnak érezzék a tervezett sétányt. A pályázat a helyszín megismerésére és aktív részvételre ösztönözte a legkisebbeket is, nyertese egy helyi óvoda ötlete volt „Kőbánya iránytűje” címmel. Az elképzelések alapján megvalósult köztéri installációban a városrész térképe kapott helyet. Az iránytű bemutatja a X. kerület nevezetességeit, amelyeket a Csodafa Óvoda Kékmadár csoportjának tagjai rajzoltak meg. A köztéren ideiglenesen elhelyezett tárgy később az óvoda udvarán kapott helyet.

További jó példák

Fotópályázat / CAPE - VIII. ker.

TERVPÁLYÁZAT

Megfelelő tervezőt, jó minőségű építészeti, tájépítészeti terveket nagy biztonsággal pályázat keretében lehet kiválasztani. A pályázat célja elsősorban a tervező (és a tervek) kiválasztása, de a fejlesztés további előnyét szolgálja, hogy a kiíráshoz időben össze kell állítani a pontos tervezési programot, így a pályázatra fordított idő is megtérül. Egy tervpályázatra többféle javaslat, ötlet is beérkezik, amelyek felhasználásával a részletes tervezési program tovább pontosítható, és sikeresen össze lehet hangolni a lakosság javaslataival, igényeivel. A nyílt vagy meghívásos tervpályázat látványosan kommunikálható a médiában, népszerűsíti a tervezett fejlesztést, látványterveken a lakosság számára is érthető módon kelti életre a elképzelt jövőt. A tervpályázat a társadalom egy jelentős szakmai rétegét vonja be és használja fel a fejlesztés átgondolására.

Jellemzői

FORRÁSIGÉNYES
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Magas minőségű, szakmailag jól átgondolt tervek keletkezését segíti elő.

Egy jó

pályázatnak a valódi nyertese a kiíró, aki számtalan ötletet és javaslatot kap az igényei megvalósítására.

Építészeti tervpályázat Közösségi Ház - XV. kerület

Az önkormányzat éveken át számos fórumon, a lakosság bevonásával ötletelt azon, milyen legyen Újpalota új közösségi háza. Ezután országos építészeti pályázatot hirdetett meg, hogy a végleges tervezési programhoz szükséges ötleteket összegyűjtse. Az ötletpályázatot országos építészeti tervpályázat követte, majd a pályázaton nyertes építész elkészítette a közösségi épület és a tér terveit. Ezután a kerületi döntéshozók nyolc alkalomból álló cselekvési tervet dolgoztak ki az új intézmény megismertetésére, melynek része pl. a felújítás miatti bezárás megbeszélése, vagy a helyszín közös bejárása is, melyet közösségi oldal és hírlevél is népszerűsített.

Meghívásos építészeti pályázat Havanna heti vásár - XVIII. kerület

Amikor elképzelés született a heti vásár megújításáról, eldőlt, hogy a legjobb építészeti megoldás megtalálásának leghatékonyabb eszköze egy meghívásos építészeti ötletpályázat kiírása. A jó eredmény néhány alkalmas építész meghívásával biztosítható, a folyamat nem időigényes, és a pályázat költsége is vállalható. A tervezők is szívesen vesznek részt rajta – bár nem sok pénzért, de díjazás ellenében dolgozhatnak. Lényeges a zsűri szerepe is, mert a bírálat során sok értékes gondolat merül fel, ami megkönnyíti a végleges tervezési program összeállítását. A heti vásár esetében az ötletpályázat nyertes tervezője a pályázati eredmény alapján véglegesített programra készíthette el a terveket.

További jó példák

Tervpályázat / Kossuth tér park rehabilitációja - XVIII. ker.

HELYSZÍNI TERVEZÉSI ALKALOM

A tervalkotás szakaszában a konfliktusok felszínre hozásának és megoldásának leginkább célravezető eszköze a helyszíni tervezési alkalom megtartása. A helyszínen – azokon kívül, akik a meghirdetett alkalomra tudatosan érkeznek – az éppen jelenlévő, áthaladó tényleges használókkal is lehet találkozni. A kitelepülés felkeltheti a területen épp akkor tartózkodók figyelmét is, és növelheti a fejlesztés iránti érdeklődést. A helyszín valós adottságait össze lehet vetni a tervezett állapottal, a tervek tartalma könnyebben érthetővé válik. A helyszín megtapasztalása, a tervezett állapot megismerése és a személyes találkozás együttese adja a helyszíni tervezési alkalom közös élményét, amelyből az innovatív, felelős javaslatok és megoldások szülehetnek.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Lehetővé teszi a terv okozta félreértések és az érintettek megosztottságának kezelését.

Egy jó

kitelepülés konstruktív, megmozgat mindenkit, jól felépített, így beazonosítja a konfliktusokat és megoldást kínál azokra.

Helyszíni műhelymunka Rákos-patak - XIII. kerület

A XIII. kerületben egyes közterület-megújítások esetén gyakorlat, hogy előzetes közvélemény kutatás után három alkalmas tervezési workshopot tartanak a helyszínen, amelyre a helyi érintetteket hívják meg. A workshopok során a használókkal együttműködésben először körvonalazódik, hogy mik a legfontosabb problémák és javaslatok a megújítással kapcsolatban, majd összeáll a tervezési program. Végül a különböző koncepciótervek közül szavazás útján választják ki a megvalósítandó elképzelést. A Rákos-patak beruházást 2015 szeptemberében közvélemény-kutatás, 2016 elején lakossági tervezézetítő fórum előzte meg, melyek után véglegesült a fejlesztési terv és a szakmai koncepció.

Helyszíni tervbemutató Pillangó park - XIV. kerület

A zuglói park megújítása hét alkalomból álló közösségi tervezéssel történt. A folyamat részeként fiatal tájépítészek fejlesztési javaslatot adtak a területre. Az Év Junior Tájépítésze Díj 2016-os ötletpályázatának keretében Zugló Önkormányzatával együttműködve az első közösségi tervezési találkozón összeállt problématerkép alapján dolgoztak ki javaslatokat, majd a tervek felkért szakmai zsűri bírálta el. A hagyományteremtési szándékkal elindított „I. Tavasz SugárZoo Piknik”-en már a helyszínen nézhatték meg az érdeklődők a junior tájépítészek parkra készített terveit, megismerkedhettek a pályamunkákkal, és szavazhattak is az általuk legjobbnak ítélt tervre.

További jó példák

Kitelepülés / Harrer sétány - III. ker.

Ideiglenes piac kitelepülése / Békási piac fejlesztése - III. ker.

Helyszíni tervezés / Milyen legyen a Holdudvar? - III. ker.

Helyszíni tervezés / Derű utcai park - III. ker.

SZAVAZÁS

Amikor szavazunk, a közösség tagjainak egyéni döntéseiből valamilyen szavazási eljárás révén egyetlen közös döntéshez szeretnénk jutni. Erre számtalan technika és megoldás létezik a társadalom városfejlesztésbe történő bevonása esetén is. Az online szavazások gyors eredményt adnak, azonban kérdéses, hogy valóban az érintettek nyilvánítanak-e véleményt. A szavazás érdekében vállalt helyszíni kérdőívezés során a köztér valódi használóit közvetlenül szólíthatjuk meg. A kérdések kitérhetnek a jelenlegi állapot előnyeire és hátrányaira, a kialakult használati szokásokra és jövőbeli fejlesztési ötletekre is. A személyesség miatt az eredmények kevésbé torzítanak, mint az online kérdőívek esetében. Az eredményességet elősegítheti, ha a felmérést könnyed, játékos vagy látványos módon alakítjuk ki, esetleg valamilyen helyszíni eseményhez (piac, piknik, fesztivál) kapcsoljuk.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Azok számára is véleménynyilvánítást biztosít, akik a tervezési folyamatban személyesen nem vesznek részt.

Egy jó

szavazás kérdőíve látványosan mutatja be az alternatívákat, könnyen megérthető, de nem túl hosszú. A szavazás módja legyen játékos, egyszerű, hogy minél többen be tudjanak kapcsolódni.

Facebookos szavazás Boráros Skatepark - IX. kerület

A Skatepark közösségi oldalán a bmx-es, gördeszkás és koris közösségben érintettek automatikusan értesülnek a helyszínen tervezett, vagy megvalósult eseményekről. Ha javaslatuk van a pályát illetően, kommentben küldhetik el. Ez egyrészt lehetőséget ad folyamatos monitoringra, másrészt konkrét ügyben az érintettek hatékonyan elérhetők szavazásra is. Mivel nagyon sokan használják a pályát, az oldalon közvélemény kutatást indítottak a pálya továbbfejlesztéséről, átrendezéséről. Arra kérték az oldalt használókat, hogy csak az szavazzon, aki használja is a pályát. Bár az átrendezésről nem dönthetnek, a szavazás eredményével segíthetik a tulajdonost a fenntartásban és fejlesztésben.

Játékos szavazás VaLyó Part - V. kerület

A VALYÓ – Város és folyó csoport több éve aktívan tesz a budapesti Duna-partok humanizálásáért. A Lánchíd pesti hídfőjénél több nyári szezonon keresztül is megjelentek, információs tanösvényt hoztak létre és raklappútorokat helyeztek ki a partra. 2013-ban a további fejlesztésekről is dönthettek a használók: elfogyasztott italaik után üres poharaikkal voksolhattak, hogy közutat, grillezőt vagy egy évig ingyen wifit telepítsenek a Duna-partra. A szavazás lebonyolítására alkalmazott érdekes, ötletes technika növeli a részvételt, és emlékezetessé teszi az adott kérdés játékos megvitatását.

További jó példák

Lakossági észrevételek, javaslatok és problématérkép / Budaörs 2030 Távtatok program
Szavazás színes labdákkal / Pécel városközpontjának fejlesztése

KÖZÖSSÉGI BEVONÁS

Ha a helyi részvételi aktivitás igénye alacsony, akkor az érintettek folyamatos bevonásával lehet mindig újabb embereket elkötelezetté tenni egy ügy iránt. A folyamatba bevontak résztvevői lesznek a közjóért folytatódó közösségi cselekvésnek. A közösségi tervezés ennek az eljárásnak egy olyan sajátos, egyedi formája, amelynek során a tervezési folyamatba már annak egészen korai szakaszában ténylegesen bevonják az érintetteket. A közösségi tervezés során több olyan tervalkotási eszközt használunk együttesen, amelyről ezeken az oldalakon szó esik. A jogszabályi és szakmai előírások keretei között a résztvevőknek kell egyezsége jutniuk és dönteniük arról, hogyan formálják a terveket olyanná, hogy a döntések valóban tükrözzék az érintettek szükségleteit, igényeit és szempontjait.

Jellemzői

FORRÁSIGÉNYES
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

A lakosság tényleges partnerként való bevonását segíti a projekt legitimitációját biztosítva.

Egy jó

alapkra helyezett tervezésben minden érintett részt tud venni, és közös döntéseik alapján születik meg a terv.

Közösségi részvétel Országbíró sétány - XIII. kerület

A lakótelepiek részére összehívott három lakossági fórum keretében társadalmi részvétellel alkották meg a közterületi programot és koncepciót. A lakossági fórum hagyományos panaszkezelő szerepét felülmúlva konstruktív javaslatokat sikerült megfogalmazni. Segítség volt ebben az emberek megszólítása azzal kapcsolatban, hogy ők maguk hogyan tudnak hozzájárulni a terület szépítéséhez. A fórumokon a lakók súlyozták a problémákat és fejlesztési ötleteket, majd szavaztak az alternatívákról. A koncepciótervet az észrevételek és javaslatok alapján véglegesítették. Kezdetből egyértelmű volt, hogy a tervek megvalósításáról szóló végső döntés a kerületi önkormányzat kezében marad, így mindenki számára elfogadható és legitím volt az eredmény.

Közösségi tervezés Derú utca - III. kerület

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata 2015-ben új szintre emelte a kerületiek bevonását a helyi ügyekbe, partnerként kezeli az érintetteket, hogy ötleteik és igényeik kezdetből beépülhessenek a megszülető tervekbe. A kerületi polgárok lelkesen fogadták a kezdeményezést, és készek voltak időt áldozni a közös ügyekre. A közösségi tervezés folyamán hamar kiderült, hogy egy korábbi internetes felmérés alapján sportfunkcióra kijelölt terület jövőjét az itt lakók nem kizárólagosan sportparkként képzelik el. Az önkormányzat erre a változtatásra is nyitott volt, így a tervezési alkalmakon olyan elrendezés alakult ki, melyben jutott hely a sport, a játék, a zöldterületek és a kutyák számára is.

További jó példák

Közösségi tervezés / Mészkö utcai park - III. ker.

Közösségi tervezés / Teleki tér - VIII. ker.

Közösségi tervezés / Pillangó park piknik - XIV. ker.

4 | Akció

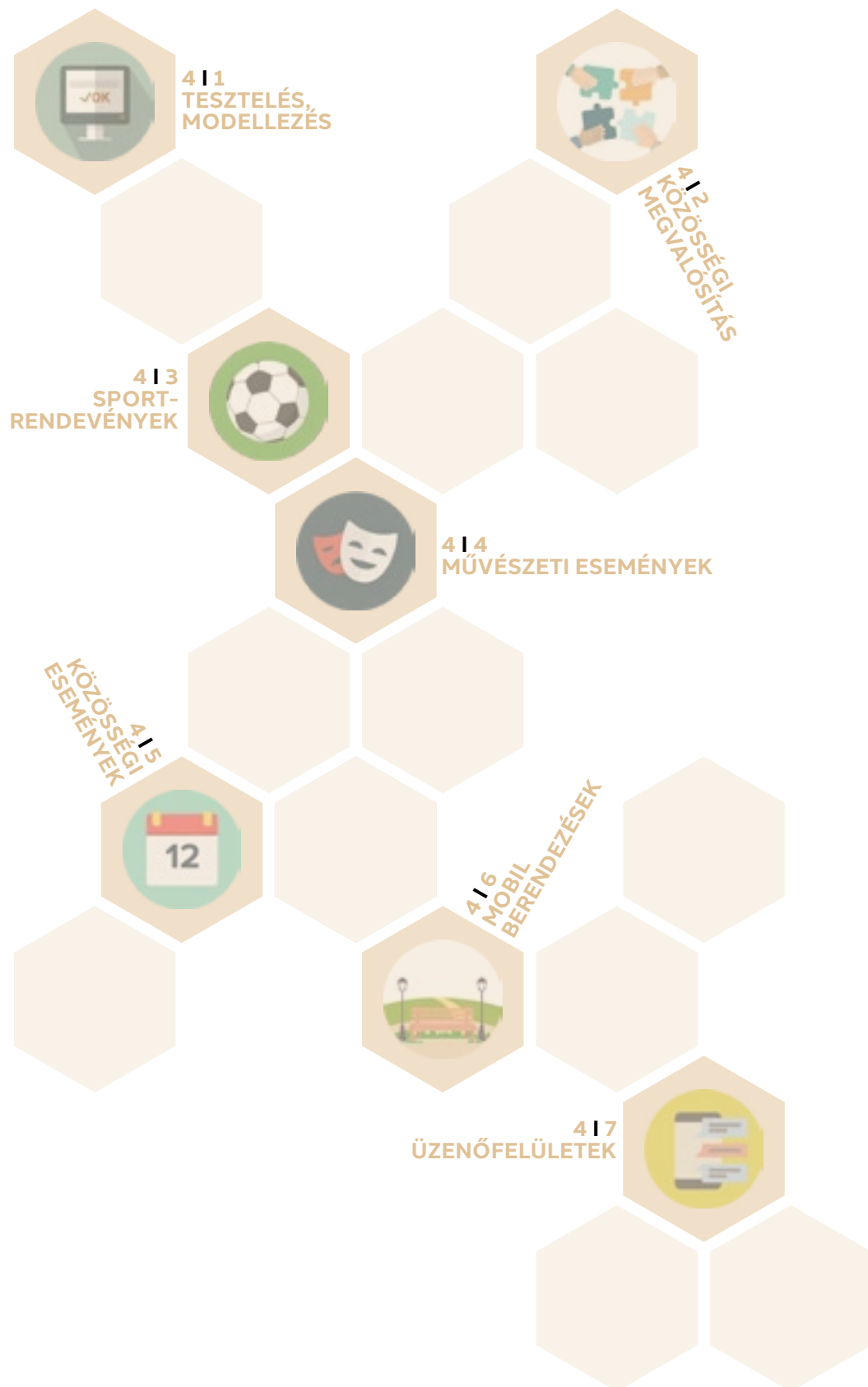
1 | NYILVÁNOSSÁG

2 | SZERVEZÉS

3 | TERVALKOTÁS

4 | AKCIÓ

5 | PROGRAM

A városrehabilitációs projektekhez kapcsolódó nem beruházási típusú tevékenységek között külön sikerfaktornak tekintjük az önálló, eseti közösségi akciót, melyeknek célja kifejezetten a helyi közösség aktivizálása, mozgósítása. Gyakran ezek az események alapozzák meg a későbbi, szélesebb körű együttműködéseket, olykor önálló civil szervezetek kialakulását. Az akció megnevezés arra utal, hogy minden esetben időben és térben jól lehatárolható, rövid lefutású projektelemről van szó.

A bemutatott példák három főbb csoportba sorolhatók. Az akciók egy része a tervek kialakításában, elfogadásában való részvételt segíti. A második típusba tartoznak a közösségi megvalósítás különböző formái, míg a harmadik csoport eszközei a fejlesztés új funkciójának használatát, kipróbálását ösztönzik.

Az akciók, események szervezésén keresztül elinduló közösségépítés hatásos ellenszer lehet az elutasító, érdektelen lakossági hozzáállással szemben.

TESZTELÉS, MODELLEZÉS

A városi életforma folyamatos változása a pillanatnyi igényekre reagáló, innovatív programok és köztéri elemek létrejöttét igényli. A sokszor kísérletező szándékkal, úttörő vállalkozásként megjelenő elképzeléseket folyamatosan vizsgálni kell, azonnali sikerük nem garantált. Az ilyen köztéri elemek kialakításában rejlő kockázatot kezeli a tesztelés és modellezés folyamata. Ezekkel az eszközökkel a városlakókkal közösen kereshetjük meg a valós térben, hogy mire van ténylegesen szükség. Ha az innovatív projekteket ilyen módon valósítjuk meg, kihúzhatjuk azok „méregfogát”, és nyilvános kudarc helyett nagy népszerűsége tehetnek szert. Mindkét módszer beépülhet a közösségi tervezés folyamatába, metodikájába is.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Hozzájárul a használhatóság kipróbálásához a valóságban.

Egyszerű

modellezés és tesztprogram olyan, amibe az emberek szívesen bekapcsolódnak és visszajeleznek, mert láthatják annak eredményeit is: megvalósul a projekt, amit a modellezés vagy tesztelés szolgált.

Tesztelés Fővárosi közpumpateszt

A Fővárosi Önkormányzat és a Budapesti Városarculati Nonprofit Kft. szeretné megkönnyíteni a bringával közlekedők minden napjait, ezért köztéri pumpákat helyeztet ki. Az akciót kerékpáros közpumpateszt előzte meg. Annak érdekében, hogy a lehető legjobb minőségű és legraktikusabb pumpák kerüljenek az utcákra, három különböző típusú eszközt kellett letesztelni, majd online felületen vagy a pumpákra helyezett QR-kódok segítségével rövid kérdőívben értékelni. A teszt eredményeinek kiértékelését követően választották ki a típust, amit köztéri pumpaként használhatnak majd a biciklisek.

Modellezés Pallók+K - Dabas

A tervező iroda és a Trafik Kör pályázat keretében egy lakótelep közösségével együtt különböző installációkat épített. A koncepció LEGO-szerűen variálható, két méretben gyártott, játékos, modulszerűen összeilleszthető építőrendszer kialakítása volt, amiből bármilyen köztéri bútor elkészíthető. Az építést megelőző workshopon a pallók 1:10-es modelljeiből főként gyermekes családok és fiatalok részvételével közösen építettek különböző térszerkezeteket, majd együtt rajzolták és fogalmazták meg, mit szeretnének a valóságban létrehozni. Ezt követően került sor az építésre. A kísérlet hosszú távú eredménye a közösség kreativitásának növelése és az emberi kapcsolatok erősítése.

További jó példák

Modellezés / VaLyo Duantanösvény - V. ker.
Tesztelés / Szabihíd projekt

KÖZÖSSÉGI MEGVALÓSÍTÁS

A környezetükért tenni vágyó helyiek szívesen vesznek részt fizikailag is a projektek megvalósításában, különösen, ha a terv egyedi megoldásokkal is felkelti az érdeklődésüket. A közös munka a közösségépítés hatékony eszköze, a résztvevők egy új helyzetben ismerhetik meg egymást. A helyiek bevonása biztosítja a fejlesztéssel kialakuló új elemekhez való kötődés és a létrejött beruházás későbbi fenntartását is. A tervezés szakmai nyelvezetével szemben, amely néha száraz, nehezen érthető, a kivitelezés során az alkotás öröme közös nyelvet teremt. Könnyű, speciális szakértelmet nem igénylő munkafolyamatot, kiviteli technikát érdemes választani, mely lehetővé teszi kicsik és nagyok együttes részvételét a szorgoskodásban. A közös munka jó alapja lehet további közös akciók és programok elindításának.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

A projekttel szemben erős, személyes kötődés kialakítását eredményezi a helyiekben.

Egy jó

közösségi megvalósításban mindenki hasznosnak érzi magát.

Közösségi növényültetés Békásmegyer - III. kerület

A TÉR KÖZ 2013 keretein belül megvalósuló „Multifunkciós közösségi tér Békásmegyeren” című projektben a környékeliek maguk ültettek ki több ezer tő cserjét és évelőt a megújuló területre. A tervek meghatározták a kiültetési rendet, a kivitelező pedig biztosította az ültetéshez szükséges eszközöket és magukat a növényeket. Az 50-60 résztvevővel lezajlott délelőtti program jó hangulatban telt, amit tovább emelt, hogy a szervezők frissítővel és pogácsával hálálták meg a helyiek fáradtságát. A közösségi ültetés célja az volt, hogy az új békásmegyeri közösségi tér környékén élő helyi lakosság is részese lehessen a tér szépítéséből adódó alkotómunka örömeinek.

Közösségi térbútor készítés Mátyás tér - VIII. kerület

A Magdolna-projekt keretén belül több napos műhelyt szerveztek a Mátyás téren egyedi, látványos utcabútorok kialakítására. A projekt fontos szempontja, hogy a kivitelezésbe bevont szereplők még jobban kötődnek a területhez. Az „ülődomb” projekt keretében újrahasznosított anyagokból 27 db ún. pillékő bútort készítettek a helyi iskolások – több mint 30 gyerek –, civil aktivisták, egyetemisták, tájépítészek, formatervezők és szociológusok részvételével. Bár a berendezéseket azóta áthelyezték, a sikerhez nagyban hozzájárult, hogy a tervezők és az iskola képviselőiben egyaránt végig jelen volt egy-egy tapasztalt szervező, egy szakértő és empatikus formatervező, aki a technikai hátteret biztosította.

További jó példák

Közösségi felújítás / Pöstyén téri játszótér - XVIII. ker.
Közösségi növényültetés / Bartók Béla út - XI. ker.

SPORTRENDEZVÉNYEK

Zöldfelületek, parkok, sportparkok esetében kiváló lehetőség, hogy sportcélú rendezvényekkel erősítsük a helyi közösséget, hozzájárulva egyben a közterületek látogatottságához, egészségtudatosabb, sokrétűbb, intenzívebb használatához. A sportesemény lehet egyszeri akció (például a terület átadójához kapcsolódóan), de még jobb, ha rendszeres eseménysorozatról van szó, hiszen ebben az esetben hosszú távon fejtheti ki szemléletformáló hatását. Az esemény kötődhet valamilyen figyelemfelhívó világnaphoz, évfordulóhoz, így oktató-nevelő célzatú tartalommal is színesíthető az akció. A sportrendezvények célja az, hogy felhívják a figyelmet a parkok, sportpályák hétköznapokon is rendelkezésre álló lehetőségeire, illetve hogy összehozzák és építsék a helyi közösséget a közös hobbin, a sportoláson keresztül.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Elsősorban a fiatalok és az iskolások figyelmét kelti fel.

Egy jó

sportprogram kedvet csinál ahhoz, hogy szabadidőnket a köztéren töltsük el.

Reggeli torna közparkban Bikás park - XI. kerület

A megszokott kereteken túllépő közös mozgás élménye, a szabadtéri torna egy városi parkban, vagy tájfutás a város ismert, természetközeli helyein jó lehetőséget teremt arra, hogy felhívja a figyelmet a környezettudatos szemlélet fontosságára. Újbudán immár hagyomány, hogy a Föld Napját a környékbeli iskolások, óvodások részvételével reggeli tornával indítják. A mozgásra az újbudai iskolások buzdítják a résztvevőket, de a reggeli tornába szabadon becsatlakozhat bárki. Az iskolában zajló folyamatos környezettudatos nevelés mellett a zöldvezeti helyszíneken szervezett sportesemények segítenek abban, hogy a gyerekek minél fiatalabb korban elsajátítsák a környezet, a természet értékeinek szeretetét.

Futóverseny RSD partszakasz - XXI. kerület

A XXI. kerület a 2013. évi TÉR_KÖZ pályázat keretében a Ráckevei-Soroksári Duna-ág mentén okos lámpatesteket helyezett el. Az önkormányzat nagyon fontosnak tartotta, hogy a projektről tájékoztatást adjon a lakosságnak, mivel ezek a lámpák mellett, hogy sötétedés után is használhatóvá teszik a partszakaszt, energiahatékonyak, mozgásérzékelővel ellátottak, és jeleznek ott, ahol bármi gond adódik. A terület, aminek érdekében a beruházás történt, a futók közkedvelt területe, ezért a projekt népszerűsítése érdekében az elkészült fejlesztés átadására futóversenyt szerveztek. Az esemény révén körülbelül 300 emberhez, kicsikhez és nagyokhoz jutott el az okos lámpák híre.

További jó példák

Városi sportolás népszerűsítése / Budapest Urban Games
Kötélhúzás / Budapest Kötélhúzó Bajnokság - Szabadság híd
Kerékpáros felvonulás / Tekerj a szívedért - Városliget
Térhasználatot ösztönző sportprogram / „Szabadidő, szeretem!” - III. ker.
Sportrendezvény / Szilas-patak menti szabadidőpark - XVI. ker.

MŰVÉSZETI ESEMÉNYEK

A köztéri művészeti projektek fő célja az érdeklődés felkeltése, ráirányítva a figyelmet egy hely értékeire vagy konfliktusaira. A művészet játékosága jól használható a kommunikáció megindítására, és arra, hogy az önkormányzati lépésekkel szemben szkeptikus, fásult társadalmi csoportok a pozitív meglepetés élménye nyomán megnyíljanak. A művészeti eszközök hatékonyan tudják megszólítani és összekapcsolni a különböző társadalmi rétegeket és korosztályokat. Felhívhatják a figyelmet egy terület kihasználatlanságára, lehetséges fejlesztésére, vagy az elkészült projekt eredményére. Gyakran egy művészeti akció jelenti azt a szerethető elemet, mely különösen személyessé, kedvessé tesz az emberek számára egy-egy teret, parkot. Sok esetben még ahhoz is hozzájárulhat, hogy kevésbé rongálják meg az elkészült fejlesztést.

Jellemzői

FORRÁSIGÉNYES
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

EGYIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Kreatív, látványos módon irányítja rá a figyelmet egy projektre.

Egy jó

köztéri művészeti akció előkészíti a „talajt” a rehabilitáció megvalósításához.

Fényfestés Csepeli városháza - XXI. kerület

A fényfestés projektoros fényvetítéssel újszerű megjelenést ad az épületeknek. Ez a művészeti irányzat az utóbbi pár évben óriási felfutást élt meg. Hatalmas lehetőségeket tartogat, nemcsak a helyszín és vetítés formai változatosságában, hanem abban is, hogy milyen cél érdekében használjuk. Kulturális, társadalmi esemény, kampány, ünnepnap alkalmából szervezett eseményhez kapcsolódva kiemelheti, tematizálhatja a város különböző épített értékeit. A csepeli városháza elkészült felújítását az önkormányzat érdekes és vonzó módon akarta ismertetni. Ennek érdekében egy rendezvény keretében különböző egyedi fényekkel festették meg az épület felújított homlokzatát.

Színházi előadás Margit utca - II. kerület

Az üres telken 2011-16 között ún. átmeneti használat működött. Először egy kreatív csapat fedezte fel a telek elvarázsolt hangulatának értékét, és színdarabot rendezett a kertben. Az emelkedő, zezugos terepen végigvezetett installációszerű, különleges művészeti akció nagy sikert aratott. Az építési telken a tervezett beépítés megvalósulásáig létrehozott művészeti események performanszok sora kísérje, melyek bemutatják, hogyan alakul át a helyszín. A fejlesztés megindulásáig a telken grillterasz működött, ami segítette a „Margitutca9” közösség létrejöttét. A köztes használat során kialakuló társadalmi szerveződés volt a megvalósuló fejlesztés közönségtoborzásának első lépése is.

További jó példák

Interaktív művészeti alkotás / Palotanegyed, *Őn itt áll - ortofotó játék* - VIII. ker.
Fényfestés / XVIII. kerületi városháza
Hazai kortárs képzőművészet fesztivál / Gallery Weekend Budapest
Zenélő szökőkút / Margitsziget

KÖZÖSSÉGI ESEMÉNYEK

Közösségi esemény a közösségépítést, a közösség fejlődését szolgáló megmozdulás, akció, kampány, amely a helyi együttműködések megalapozását és működését, a helyi érdekek érvényesítését szolgálja. A közösségi események a tervezéstől kezdve (közösségi tervezés, lakossági fórum) a kivitelezésen át (közösségi megvalósítás) az átadást követően is jelen vannak a folyamatban. A hely értékeit kihasználó, figyelemfelhívó akciók, a felújítás előtti látványos finisszázs, az átadó rendezvények, ünnepek, családi napok, sportesemények, piknikes stb. népszerűsítik a teret, és felhívják a figyelmet a terület adottságaira. Mindeközben megszólítják a helyi közösséget, teret adnak a találkozásra, ismerkedésre és közös élményekre, továbbá erősítik a helyi identitást. Kreatív, változatos és színes programokkal minden korosztály és társadalmi réteg megszólítható és kimozdítható.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Összehozza a helyi társadalom széles rétegét.

Egy jó

közösségi esemény tömegeket vonz le a térre.

Plázs Pollack Mihály tér - VIII. kerület

2010-ben a Placc fesztivál a kortárs művészet eszközeivel rendhagyó produkciókat rendezett a köztereken, hogy ráirányítsa a figyelmet a mindennapjaink részét jelentő különleges helyekre. Ingyenes közterei akciókkal azt mutatták meg, hogy a környezetünkben bekövetkező kis változások is jelentős hatást gyakorolhatnak a közérzetünkre. A Plázs alapkonceptiója az volt, hogy visszafoglalja a kultúrának és a közösségi életnek a méltatlanul kihasználatlan Pollack Mihály teret. A kényelmes nyugágyakon napközben megpihenhetett a sétáló, esténként pedig izgalmas kulturális programok és beszélgetések várták a vendégeket. A fesztivál alatt a tér a boldog békeidőkre emlékeztető Városi Szalonná alakult át.

BudapestKids Családi Nap Bálna Budapest - IX. kerület

2016 november közepén több mint 3000 látogató részvételével rendezték meg az első ingyenes BudapestKids Családi Napot. A nagy sikerű rendezvényt a Bálnában tartották meg, ahol több korosztályt is felölelő színvonalas programokkal várták a résztvevőket. Énekesek szórakoztató műsorai mellett számos kreatív kézműves foglalkozás, mesefilm vetítés, mézeskalács készítés, családi játszótér, szelfi-gép, valamint bábszínház is színesítette a programot. A rendezvénysorozat kulturális értékekben és örömteli pillanatokban bővelkedő első állomása nagy sikerrel zárult. Az ilyen közösségi esemény egy projekt esetében hozzáadott értékkel bírhat, hiszen a gyerekeken keresztül elérhető a szülők is, akik így helyi ügyekben más területen is aktív közreműködőkké válhatnak.

További jó példák

Budapest Napja / Bálna Budapest
Pütkösdí Királyság / Tabán, Mesemúzeum
Finisszázs / Iparművészeti Múzeum - IX. ker.
DunaPest Fesztivál / A parti kultúra
Multifunkcionális park megnyitása / Boldog Sándor István Park - III. ker.

MOBIL BERENDEZÉSEK

A mobil köztéri elemek és funkciók arra inspirálják a használót, hogy maga is aktív alakítója legyen környezetének. A variálható elemek már önmagukban is innovatív, helyspecifikus megoldásokat hordoznak, megteremtik az izgalmas játék lehetőségét, használatuk fejleszti a kreativitást. Nem csak a gyerekeknek és serdülőknek, hanem az időseknek is változatos szórakozást tudnak nyújtani. A „dinamikus” elemek figyelemfelkeltő, alkalomszerű események rendezésére is szolgálhatnak. Az adott helyszínhez illeszkedő köztéri elem jól beazonosíthatóvá teszi a teret, egyediségével azonnal felismerhetővé teszi a helyszínt. Ha népszerű célponttá válik, segítheti a területhasználat monitorozását és a továbbfejlesztés irányainak kialakítását.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

EGYIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Folyamatosan változó, időszakosan megújuló funkciókkal rendelkező teret hoznak létre.

Egy jó

mobil köztéri bútor a használata során könnyen mozgatható, viszont tömegénél, méreténél fogva megakadályozza, hogy a területről illetéktelenül elvigyék. Gondolni kell a fenntartásra is!

Innovatív köztéri funkció Könyvmegálló - XIX. kerület

A könyvmegálló ötlete eredetileg Németországból származik, ahol az önkormányzatok és civil szervezetek már 1990-ben kialakítottak a városok fontosabb csomópontjaiban olyan könyvesszkevényeket, könyvesfülkéket, amelyeket a "Hozz egy könyvet, vigyél egy könyvet" szellemében használnak a helyi lakók. A funkciót sokszor használaton kívül maradt, feleslegesé vált telefonfülkékben alakítják ki. Hazánkban a fővárosi Wekerle lakóközösség alakította ki az első, mindenki által hozzáférhető könyvesszkevényt, napjainkban pedig már Óbudán, Kőbánya-Kispesten és számos vidéki városban is találkozhatunk köztéri szabad könyvespolcokkal.

Átrendezhető köztéri bútor Óbudai Fő tér - III. kerület

Színes, vidám látványt nyújtanak azok a köztéri bútorok, amelyeket az önkormányzat megbízásából helyeztek el a Fő téren. A modern, élénk színű, szabad formákban elhelyezhető mobil utcabútorok az eddigiektől eltérő, meglepő, egyúttal izgalmas látványt nyújtanak. Az önkormányzat fő célja az volt, hogy a Fő tér egyre inkább a közösség kedvelt színterévé váljon, azaz, hogy erősítse a tér közösségi funkcióját. Jó ötletnek tűnt tehát olyan utcabútorok elhelyezése, amelyek az ülőfunkción túl művészi értéket is hordoznak, kisebb közösségi csoportok, főként fiatalok találkozóhelyül szolgálnak, és emellett folyamatosan változó és megújuló külsőt adnak a térnek.

További jó példák

Köztéri bútor / Nehru part - IX. ker.

ÜZENŐFELÜLETEK

A városi üzenőfelületek a dinamikusan változó köztéri elemek új, kreatív formáját jelentik, melyek különlegessége, hogy folyamatos kommunikációt tesznek lehetővé a városlakók között. Az üzenőfelületek lehetnek digitális, vagy nem digitális szerkezetek, a hagyományos üzenet és információküldés egyedi formái. Az új technológia alapú köztéri beavatkozások célja, hogy valamilyen téma mentén vagy az adott hely környezetére vonatkozóan információkat, fotókat, képzőművészeti, irodalmi alkotásokat, zenét, üzeneteket osszanak meg egymással az emberek. A nem digitális eszköz olyan félkész műalkotás, aminek részben a használó is alkotója lehet azzal, hogy kreatív módon, játékosan adja át üzenetét, illetve olvasgatja a mások által feljegyzett, létrehozott szövegeket.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

KÖZEPES
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

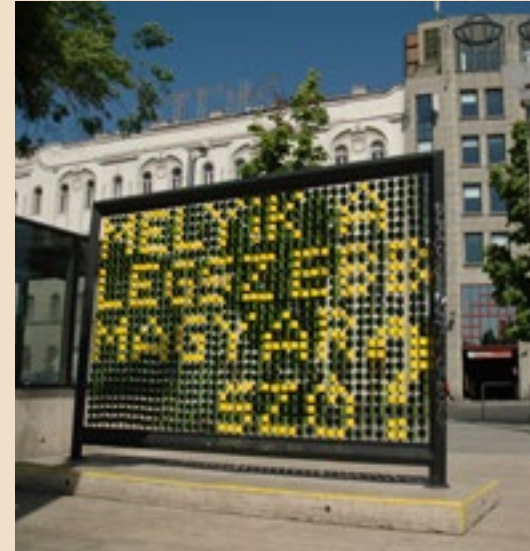
UTÓÉLET

Erőssége

Változó, folyamatosan megújuló szellemi tartalmat jelenít meg.

Egy jó

üzenőfelület szemléletformáló eszköz, amely hosszútávon megvalósuló változásokat generál.

Pixelfal
Erzsébet tér - V. kerület

A pixelfal eredetileg kísérleti projektnek indult, ám az emberek megszerették, és aktívan használták az üzenőfalat; így született meg egy pályázat ötlete. „A legszínesebb magyar szó” pályázattal az akció szervezői elsősorban a magyar nyelv szépségére szerették volna felhívni a figyelmet. A budapesti Erzsébet téren helyezték ki a pixelfalat, melyen a nevezők kirakhatták az általuk legszínesebbnek gondolt magyar szót. Az egyik szervező, a Színes Város Csoport fő célja, hogy az emberek ne csak galériákban találkozhassanak művészeti alkotásokkal, hanem az utcákon és köztereken testközelből tapasztalhassák meg azokat.

Kulturális üzenetek
Gondolatmegálló - Dabas

Dabason a helyi buszmegállóban a várakozók híres írók, költők, gondolkodók idézeteit olvasva üthetik el az unalmas perceket. Az ötletadó és egyben tervező-kivitelező csapat a buszmegálló megszokott látványát szerette volna tartalommal megtölteni. A megálló felületét egy idő után kicserélték és pályázat útján új idézetek kiválasztottak a helyiek. Az egyesület célja, hogy a híres alkotók gondolatainak bemutatása mellett a művészet kikerüljön az utcára, ezáltal az emberek mindennapjainak szerves részévé váljon, és pozitív hatást gyakoroljon az egész utazóközönségre. A gondolatmegállóban nem elvesztegetett idő a várakozás, hanem lehetőség, hogy néhány percre kikapcsolódjunk a mindennapi élet rohanásából, figyeljünk mások gondolataira, és egymásra is.

További jó példák

Köztéri üzenőfal / Kazincbarcika
Digitális üzenőfal / Duna-part - XIX. ker.
Gondolatmegálló / Horváth-kert - I. ker.
Zarándok-út pihenő / Budafoki Kálvária - XXII. ker.

5 | Program

1 | NYILVÁNOSSÁG

2 | SZERVEZÉS

3 | TERVALKOTÁS

4 | AKCIÓ

5 | PROGRAM

A nem beruházási típusú tevékenységek között külön sikerfaktor kategóriába soroljuk a folyamatosan ismétlődő akciókból álló társadalmi programokat. A röviden programoknak nevezett kategóriába tartozó eszközöknek nem kifejezett célja a közösségfejlesztés, de közös sajátjuk, hogy valamely társadalmi problémára reagálnak, annak enyhítésére, megoldására irányulnak. Társadalmi programok alatt értjük a kulturális, szociális, sport, ifjúsági és egyéb olyan tevékenységeket, amelyek leginkább, de nem kizárólagosan szociális városrehabilitációs projektekhez kapcsolódóan jelennek meg. Az integrált városszépítést megtestesítő komplex rehabilitációs programokkal szemben elvárás, hogy valós társadalmi – vagy akár gazdasági – tevékenységeket is tartalmazzanak a pusztán fizikai környezet alakítását célzó beavatkozásokhoz szervesen kapcsolódva. Az egyes programokat témájuk szerint csoportosítva mutatjuk be: oktatási, szociális, kulturális, környezetvédelmi, helytörténeti és városszépítő programok címmel.

Tipikus lakossági kifogások, amelyeket a társadalmi programok a szemléletmód átalakítására gyakorolt hatásaikkal eredményesen kezelhetnek.

VÁROSHASZNÁLATI OKTATÁSOK

A megváltozott köztérhasználati szokások folyamatosan felszínre hoznak olyan tudáshiányt, ami kihívást jelenthet a mindennapokban. A fiatal nemzedék általában könnyebben megszerzi az információs technológiai tudást, viszont a változó életforma miatt feledésbe merülő ismeretek tekintetében éppen a fiatalok szorulhatnak segítségre. A különböző korú és helyzetű emberek egymásra vannak utalva, a generációk közötti tudásátadás szükséges ahhoz, hogy új környezetükben vagy élethelyzetükben otthonosan mozogjanak. Ezért az oktató jellegű programok nem csak tudást és információt szolgáltathatnak, hanem az emberek közérzetét, a közösségek működését és végső soron az együttélést is pozitívan befolyásolhatják. Az oktatás szólhat korosztálytól függetlenül bárkihez, ha egy új beruházás eredményes használatát, megismerését szolgálja.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

EGYIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Elősegíti az előzmények nélküli új funkciók bevezetését és megmaradását.

Egy jó

oktatási programhoz pontosan meg kell határozni a célközönséget, amelyet hatékonyan szervezeteken, közösségeken keresztül lehet elérni.

Előadássorozat Lakatos-lakótelep - XVIII. kerület

A TÉR_KÖZ pályázaton támogatást nyert Lőrinci Kertelő Községi Kert létrejöttétől kezdve lelkes helyi lakóknak köszönheti működését. Már a megvalósítás előtt több alkalomból álló előadássorozatot szerveztek, amelyek keretében az érdeklődők egészen az alapoktól kezdve megismerkedhettek a kertészkedés fortélyjaival és a kert működésével. A programok ingyenesek, a meghívott előadók neves tanárok vagy elismert szakmagyakorlók voltak. Az oktatás nem csak az ismeretek elsajátítására, hanem az érdeklődők összeszervezésére és közösséggé formálására is alkalmat nyújtott. A hatékony közös gondolkodás érdekében évről évre új vezetőt választanak, így többek személyisége és egyéni elképzelése is tükröződhet a Kert szakmai törekvéseiben.

Városi kutyatartás normái Gondos Gazdi Program - XIII. kerület

A Gondos Gazdi Programot a kerületi Önkormányzat még 2013-ban indította el kutyások és nem kutyások részére a békés együttélés érdekében. A programhoz később csatlakozó EB OVO Egyesülettel közösen előadásokat tartanak, iskolákban és rendezvényeken tanácsokat adnak. Legfontosabb célkitűzéseik közé tartozik, hogy a kerületi kutyatartók körében ismertté és elfogadottá tegyék a városi kutyatartás normáit, eloszlassák a kutyatartókkal szembeni negatív, általánosító előítéleteket, bemutassák, hogy városi környezetben is lehetséges felelős módon kutyát tartani, valamint az, hogy a kerületi kutyás infrastruktúra fejlesztése az érintettek (kutyások és nem kutyások) igényeinek figyelembe vételével történjen.

További jó példák

Bebiciklizés / Magyar Kerékpáros Klub

Korrepetálás, készségfejlesztés / Dominó Alternatív Ifjúsági Klub és Tanoda - XXI. ker.

Kezdő internetes tanfolyam / Kattints Nagy! program - XVI. ker.

Környezettudatos nevelés / Móra F. Ált. Isk. energiatudatos felújítása - XIV. ker.

KÖZÖSSÉGI - SZOCIÁLIS PROGRAMOK

A rekreációs, sport és szabadidős funkciójú köztereken számos közösségfejlesztő, szociális funkció is kialakítható, amelyek kiegészítik, teljesebbé teszik e helyek társadalmi feladatait. A sportolási lehetőségek felhasználhatók arra is, hogy a csellengő, csavargó fiatalok energiáit lekössük. Kulturált közösségi találkozási helyeken szociális munkások közreműködésével különböző programok, játék- és sporteszközbérlési lehetőségek is megvalósíthatók. A közterületek megújítása során egyre többször épülnek olyan létesítmények is, amelyek nem pusztán kiszolgáló helyiségek (nyilvános illemhely, kerti szerszámok tárolója), hanem alkalmasak közösségi és szociális tevékenységek befogadására is. A multifunkcionálisan hasznosítható közösségi terek alkalmasak lehetnek családi, ifjúsági és más időszakos események lebonyolítására is.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Hozzájárul a szociálisan hátrányos helyzetű terület fejlesztéséhez.

Egy jó

közösségi-szociális funkció megerősítését nagyban segíti, ha közösségfejlesztők, szociális munkások, önkéntesek akár intézményi, akár nonprofit szervezet formájában rendszeres társadalmi programokat valósítanak meg.

Szociális szolgáltatás Közösségi mosoda - VIII. kerület

A „Köz(össégi)hely és Mosoda” a mosodai szolgáltatás mellett fontos információs pontként is működik. A kerület lakói az előírt házirend szerint minimális térítési díj ellenében vehetik igénybe a szolgáltatást. A mosoda igazi közösségi helyszín, amíg a ruhák tisztulnak, addig az ügyfelek kérhetik a szociális munkás tanácsadói segítségét is. A kisgyermekkel érkezők számára gyerek-sarkot is berendeztek. A szociális munkások az ügyfelek igényeinek megfelelően tájékoztatást adnak a kerületben található szociális, foglalkoztatási, lakhatási ellátásokról, lehetőségekről, a kerületet érintő egyéb témákról, és ha kell, készségfejlesztő tréningeket is tartanak.

Ifjúsági foglalkozások FiDo park - VIII. kerület

A Fiumei út és Dobozi utca által határolt, kihasználatlan zöldterületen 2014-ben ifjúsági parkot hoztak létre, elsősorban a kerületben csellengő gyerekek, fiatalok számára. A parkban foci-, kosárlabda- és streetball-pálya, kültéri fitneszgépek, pingpongasztalok és egy óriás sakk kapott helyet. A sportolási lehetőség megteremtése mellett jelentős szociális és közösségi funkciója van a helynek, a szociális munkások különböző programokkal, tanácsadással, játék- és sporteszközbérlési lehetőségekkel várják az idelátogatókat. A park kialakításánál fontos szempont volt, hogy kültéri rendezvények, koncertek megtartására is alkalmas legyen. Az ifjúsági központ nagyon népszerű nem csak a helyben, hanem a távolabb lakók számára is.

További jó példák

Szociális játszótér / Játszótér Program - III. ker.
Önkéntes programsorozat / Önkéntes Központ Alapítvány

KULTURÁLIS PROGRAMOK

A kulturális programok jellegüktől függően minden társadalmi réteget, korosztályt képesek elérni. Ezt a fontos sajátosságukat kihasználva a helyi kulturális programok a kis közösségek kialakulását és azok helyi kötődését segíthetik. Rendezvények, fesztiválok, séták, kiállítások keretében szerveződő kulturális programokhoz sok esetben kapcsolódik a helyi szokások, életmód, ételek, italok megismerése is. A kulturális programok a helyi kereteken túllépve a kerületen kívül élőket is bekapcsolhatják egy-egy érdekesebb, közérdekű rendezvénnyel. Így lehetőség nyílik az azonos profilú egyesületek között szélesebb hálózat létrehozására is. A kulturális program egyben fontos marketingeszköz is, amely ráirányítja a figyelmet a befogadó helyre, tovább növelheti annak ismertségét és imázsát.

Jellemzői

FORRÁSIGÉNYES
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Előmozdítja a pezsgőbb szellemi élet kialakítását a területen.

Egy jó

kulturális program a helyi adottságokra és érdekességekre épít, vagy különleges, egyszeri, megismételhetetlen élményt jelent.

Tematikus fesztiválok Kórusok éjszakája - VIII. kerület

A Kórusok Éjszakája amatőr kórusfesztivál, a budapesti kulturális élet pezsgő nyári rendezvénye a józsefvárosi Palotanegyedben. A fesztivál célja a közösségi éneklés népszerűsítése, különlegessége pedig, hogy a koncertek a negyed változatos helyszínein, társasházak és más épületek belső udvariban, erkélyeken, tereken valósulnak meg. A repertoár épp annyira változatos, mint a helyszínek, hiszen népi és régi zenék, klasszikus és modern dallamok egyaránt hallhatók. Az esemény záróakkordja közös éneklés a Pollack Mihály téren. A fesztiválnak köszönhetően a zenei élményen túl a közönség folyamatosan új amatőr kórusokat ismerhet meg, és megtapasztalhatja a műfaj sokszínűségét is.

Kulturális estek Kolostori Kávézó - IX. kerület

A TÉR_KÖZ pályázatban létrejött közösségi tér ötletét a 2007-es városmisszió során a helyszínen nagy sikerrel működtetett Kolostor Kávéház adta. A „kulturális előhasznosítás” felhívta a figyelmet a jó adottságú, kihasználatlan helyiség lehetőségeire. Az eredetileg boros-, illetve fászinca, majd mosószoba új funkciót kapott, találkozó-sokra alkalmas adó helyszín lett. A kávézó működését a Boldogasszony Iskolanővérek biztosítja, ünnepekhez kötődően nyitott programok várják az érdeklődőket. A húsvéti, adventi és nagyböjti eseményekhez kötődő rendezvényeken az érdeklődők is lehetőséget kapnak, hogy képzőművészeti és zenei programokon keresztül megélik a valódi közösségi összetartozás megtartó erejét.

További jó példák

Kulturális fesztivál / Bakáts Feszt - IX. ker.

Kulturális fesztivál / Elven Tavasz, Ősz a Bartók Boulevardon - XI. ker.

Civil kulturális rendezvény / Pozsonyi Piknik - XIII. ker.

Tematikus fesztivál / Szüreti Fesztivál - XVIII. ker.

KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMOK

A természetvédelmi és a környezetvédelmi problémákat, a szélsőséges időjárási viszonyokat, valamint a városi környezet negatív hatásait minden nap a bőrünkön érezhetjük. Az elkötelezett település amellett, hogy az aktuális problémák megoldásán munkálkodik, a jövőt szem előtt tartva a környezetvédelmi oktatásra, társadalmi programok, események szervezésére is hangsúlyt fektet. Ezek a programok nem csak kötetlen együttlétet ígérnek, hanem fontos tartalmat is hordoznak, népszerűek és a hírértékük is nagy. Megvalósításuk során lehetőség nyílik az együttműködésre a szakmai és civil szervezetekkel is, így a programok képesek még több elkötelezett embert megszólítani. A természetvédelmi és környezetvédelmi programok egy adott helyszínrre összpontosítva hozzájárulnak ahhoz, hogy a terület fenntartásába, gondozásába a városlakók is bekapcsolódjanak.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Felhívja a figyelmet a környezetvédelmet érintő helyi problémák fontosságára.

Egy jó

környezetvédelmi programnak nem csak haszna van, hanem közösségi eseményként is működik.

„TeSzedd!” szemétszedési program Kissvábhegy - XII. kerület

A „TeSzedd!” - Önkéntesen a tiszta Magyarországért” országos szemétszedési program célja környezetünk megtisztítása, az egyéni felelősség, az önkéntesség népszerűsítése és egyben kampány a közterületi hulladékelhelyezés ellen. Az évente megrendezésre kerülő programhoz csatlakozva 2014-ben több fővárosi cég munkatársainak részvételével a kissvábhegyi kőfejtő környezete tisztult meg. A védelem alatt álló terület megtisztítása hozzájárult a természeti értékek védelméhez, a kultúralt környezet megteremtéséhez. A program keretében a főváros lelkes önkénteseinek a szemétszedést lehetőségük nyílt betekinteni a sziklamászás rejtelseibe a területen működő és annak karbantartásában is résztvevő egyesület vezetésével.

Honos fajok védelme Naplás-tó - XVI. kerület

Budapest egyik legértékesebb természetvédelmi területén, a Naplás-tónál a lakosság bevonásával évente megszervezik az ékszerteknősök kihalászását. A program a helyszín egyedi, környezetet károsító problémájának kezelésére jött létre. A cél, hogy megvédjék az egyetlen Magyarországon őshonos teknősfajt, a tóban élő mocsári teknősöket, és felhívják a lakosság figyelmét arra, hogy milyen károkat okoz, ha a megunt házi kedvenceiket természetes élőhelyeken engedik szabadon például teknősöket. A Rákosmenti Mezei Őrszolgálat és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 2015 májusában kezdte el az akciót, megvalósításához a kerületi önkormányzat nyújtott anyagi támogatást.

További jó példák

Szemléletformáló program / PET Kupa - Tisza
Interaktív környezetvédelmi óra / Főkert - Margitsziget
Környezetvédelmi vetélkedő / Repkény Tagóvoda - XXI. ker.
Környezeti nevelési hálózat / Ökoiskola program
Föld napi felhívás / Fákat a földnek - 7,8 milliárdot 2020-ig!

HELYTÖRTÉNETI PROGRAMOK

A települések, helyi közösségek identitását, kötődését erősíti a helytörténeti értékek gyűjtése és bemutatása is. Az összegyűjtött tárgyak, emlékek segíthetnek a település történetének, konkrét történelmi eseményeinek rekonstruálásában, a helyszín korábbi funkcióinak, arculatának megismerésében és a híres személyek felkutatásában. Ezek inspirációt adhatnak akár a jelen/jövő térhasználatára is. A helytörténeti gyűjteményt általában az önkormányzat hozza létre, és egyesület, vagy alapítvány segítségével működteti. Több módon is lehetséges a gyűjtemények bemutatása: megjelenhetnek a város honlapján, emellett időszakos vagy állandó kiállításon, installáció formájában, vagy akár vetélkedők, rendezvények is szervezhetők az összegyűjtött anyagokra alapozva. A fiatalok a múzeumpedagógiai foglalkozások aktív résztvevőjeként lakóhelyük felfedezőivé válhatnak. A tárgyi emlékek mellett fontos a helyi épített és kulturális örökség megmentése és megismertetése minél több érdeklődővel, melyre a tematikus séták adhatnak lehetőséget.

Jellemzői

MEGFIZETHETŐ
BERUHÁZÁS

ÖSSZETETT
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Lehetőséget teremt a helyhez kapcsolódó személyes emlékek összegyűjtésére, és a helyi lakókban személyes kötődés kialakítására, megerősítésére és elmélyítésére.

Egy jó

kiállítás nem csak a távoli történelmet jeleníti meg, hanem a közelmúltat is idézi. Ezáltal még erősebb kötődést tud kiváltani, amit a kiállított személyes tárgyak csak fokozhatnak.

Helytörténeti oktatás Múzeumpedagógia - XVIII. kerület

A Kossuth tér felújításához kapcsolódóan a Tomory Lajos Múzeum „A város közepe – a pestszentlőrinci Kossuth tér” címmel vándorkiállítást és vetélkedőt állított össze, és vitt házhoz a kerületi iskolákba. A helyiek segítségével összegyűjtött régi, családi képek alapján dolgozták fel a tér történetét, múzeumpedagógiai eszközökkel tartottak tervezetéseket, és élményszerű, jól tanítható elemekkel gazdagított programokat szerveztek a város és a városközpont felfedezése céljából. Bár a fejlesztés eredményének népszerűsítése szempontjából ez a munka nem volt olyan látványos, mint egy nagyrendezvény, ugyanakkor fontos és maradandó hatással bírt, mert több ezer gyerekekhez és családjaikhoz ért el általa a lakóhely szeretete.

Tematikus városi túrák Irodalmi séták - VIII. kerület

A Civilek a Palotanegyedért Egyesület szervezésében „Így szerettek ők...” címmel irodalmi barangolást szerveztek a III. Bródy-ész rendezvénysorozat keretében. A séta résztvevői érdekes történetekkel és anekdotákkal ismerkedhettek meg, miközben olyan helyekre is bejuthattak, amelyek látogatók számára más alkalmakkor nem megközelíthetők. Az író, irodalomtörténész által vezetett séta a Mikszáth Kálmán térről indult. A rendhagyó tematikájú esemény keretében a régmúlt idők íróinak és költőinek magánéletébe pillanthatnak be az érdeklődők. A túrát követően a gyaloglástól megfáradt józsefvárosiakat koncertek, előadások szórakoztatták egészen a nap végéig.

További jó példák

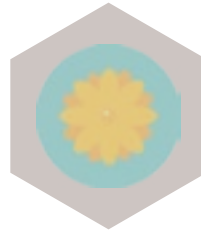
Tematikus városi túrák / Irodalmi városnéző séták - VIII. ker.

Helytörténeti kiállítás / Erzsébetvárosi Zsidó Történeti Tár - VII. ker.

Helytörténeti gyűjtemény / Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény - X. ker.

Helytörténeti gyűjtemény / Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény - XII. ker.

VÁROSSZÉPÍTŐ PROGRAMOK

A városfejlesztés fontos eszközei a városszépítő programok. Átalluk nemcsak szépülnek a közterületek, zöldfelületek, hanem a részvétel fejleszti az emberi kapcsolatokat, és formálja a városlakók szemléletét is: a résztvevők igényesebbek lesznek a környezetük iránt, hajlandók lesznek tenni érte. Az ezzel kapcsolatos versenyeknek nagy hagyománya van országsherte. A két évtizedes múlttra visszatekintő Virágos Magyarország Környezetszépítő Verseny az összes magyar települést célozza, a MOL Zöldövezet Program kisebb közösségeket szólít meg, a kerületi, városi pályázatok pedig a helyi lakóközösségeket próbálják ösztönözni. Egy-egy ilyen verseny, pályázat megszervezése látszólag sok munka, de több megvalósult példa igazolja, hogy minimális befektetéssel is látványos eredményeket lehet elérni. Egy gondosan összeállított program nemcsak plusz feladatot jelenthet, hanem hatékonyan segítheti a közterületek fenntartását is.

Jellemzői

FILLÉRES
BERUHÁZÁS

EGYSZERŰ
MEGVALÓSÍTÁS

TÖBBIRÁNYÚ
KOMMUNIKÁCIÓ

MAGAS
BEVONÁSI SZINT

Használata

K

KELETKEZÉS

T

TERVEZÉS

M

MEGVALÓSÍTÁS

U

UTÓÉLET

Erőssége

Biztosítja a közvetlen lakókörnyezet állapotának látványos javítását.

Egy jó

városszépítő program átgondolt támogatási rendszerben, folyamatosan működik, hogy hatékonyan tudja segíteni a kiíró és a pályázók munkáját is.

Udvarzöldítés MOL Zöldövezet Program

A 2006-ban meghirdetett program célja a környezet megóvásán túl a közösségek összefogásának, a környezettudatosság erősítésének támogatása. A pályázatra koncepciótervvel három kategóriában lehet pályázni: civil szervezetek közterületen lévő zöldterületre, helyi közösségek udvar zöldítésére és közösségi kert kialakítására jelentkezhetnek. A pályázóknak vállalniuk kell a közösségi fenntartást is. Fontos szempont, hogy a kivitelezés környezetbarát módon, közösségi akciók, és közösségi tervezés keretében valósuljon meg. Csak honos növényre lehet pályázni. A pályázat lényeges eleme a két forduló közötti közösségi tervezést segítő tréning, melynek keretében a támogató kerttervezőt biztosít a szakmai tartalom összeállításához a pályázóknak.

Zöldterület-védnökségi pályázat XIII. kerület

A kerületben több mint 15 éve évi rendszerességgel hirdetnek meg zöldterület-védnökségi pályázatot. A programmal az volt a cél, hogy a helyi lakók segítségével szebbé tegyék a kerület közterületeit, és segítsék a lakóhely iránti elköteleződés és tenni vágyás kibontakozását. Fát csak az önkormányzat ültethet, viszont a kis kertek zöldítése a keretszabályok betartásával önállóan is történhet. Az önkormányzat egy év során két alkalommal helyszíni szemlén ellenőrzi, hogy a szerződésben leírt fenntartási, takarítási feladataikat megfelelően látják-e el a pályázók. Az önkormányzat által nyújtott támogatáson felül a legkiemelkedőbb zöldterület-védnökök munkáját külön díjazással is elismerik.

További jó példák

Zöldterületvédnökségi pályázatok / Fogadj örökbe egy közterületet!
Országos verseny / Virágos Magyarország
Faültetési és favédelmi program / Fatestvér program
Udvarzöldítési pályázat / AngyalZÖLD - XIII. ker.

BARTÓK BÉLA ÚT - XI. KERÜLET

KÉPEK SZERZŐJE

oldal	szerző
borító	Horváth Péter
8-9	Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft.
12-13	Tóth-Horváth Réka
14-15	Erdős László
18-19	Képszerkesztőség
20-21	Slezák Krisztina
22	Kulturális Tizenegy Egyesület
24-25	XVIII. kerület Pestszentlőrinc - Pestszentimre Önkormányzata
26	Óbudai Kulturális Központ
43 fent	Újirány Tájépítés Kft.
43 lent	Rév8 Zrt.
45 fent	Főpolgármesteri Hivatal, Városépítési Főosztály
45 lent	Főpolgármesteri Hivatal, Városépítési Főosztály
47 fent	Civilek a Palotanegyedért Egyesület
47 lent	Promontorium Polgári Casino
49 fent	Palotanegyed- Európa Belvárosa honlap
49 lent	Főkert Nonprofit Zrt.
51 fent	Csőszkunyhó Klub Facebook oldala
51 lent	Budapest Dialog
53 fent	Újirány Tájépítés Kft. - Boros Viktor, Pápai Dániel
53 lent	Kinter Alexandra, Králik Dániel, Ve. Molnár István, Szécsényi Ádám
55 fent	Hello Wood
55 lent	Újirány Tájépítés Kft.
57 fent	Lépték-Terv Kft.
57 lent	XV Média, Beke Károly
59 fent	Főpolgármesteri Hivatal
59 lent	VI. kerület Terézváros Önkormányzat honlapja
65 fent	Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft.
65 lent	XV Média, Vargosz
67 fent	Barlang Műhely
67 lent	Rév8 Zrt.
69 fent	XVIII. kerület Pestszentlőrinc - Pestszentimre Önkormányzata
69 lent	Erdős László
71 fent	Agora Lokálpatrióta Egyesület
71 lent	Kulturális Tizenegy Egyesület
73 fent	Pétersz Attila
73 lent	EB OVO Egyesület
75 fent	Főpolgármesteri Hivatal, Városépítési Főosztály
75 lent	Slezák Krisztina
81 fent	Vári Attila
81 lent	XIII. Kerületi Önkormányzat AngyalZÖLD+ program
83 fent	Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft.
83 lent	XIII. Kerületi Önkormányzat AngyalZÖLD+ program
85 fent	Főkert Nonprofit Zrt.
85 lent	Lépték-Terv Kft.
87 fent	Studio Fragment Kft.
87 lent	Keller Múterem Kft. - Modulárt Stúdió
89 fent	XIII. Kerületi Önkormányzat AngyalZÖLD+ program
89 lent	Képszerkesztőség
91 fent	Boráros Skatepark facebook oldala
91 lent	Valyo - Város és folyó Egyesület - Varga Dávid
93 fent	XIII. Kerületi Önkormányzat AngyalZÖLD+ program
93 lent	Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft.

oldal	szerző
99 fent	BVA Budapesti Városarculati Nonprofit Kft.
99 lent	Trafik Kör
101 fent	Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft.
101 lent	Rév8 Zrt.
103 fent	Láng Péter
103 lent	Csepeli Városfejlesztési és Gazdaságfejlesztési Nonprofit Kft.
105 fent	Csepeli Városfejlesztési és Gazdaságfejlesztési Nonprofit Kft.
105 lent	Bujnovszky Tamás
107 fent	Újirány Tájépítés Kft.
107 lent	BVA Budapesti Városarculati Nonprofit Kft.
109 fent	Wekerlei Kultúrház és Könyvtár
109 lent	Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft.
111 fent	Kornai-Varga Dávid
111 lent	Trafik Kör Kortárs Művészeti Egyesület
117 fent	XVIII. kerület Pestszentlőrinc - Pestszentimre Önkormányzata
117 lent	XIII. Kerületi Önkormányzat AngyalZÖLD+ program
119 fent	Rév8 Zrt.
119 lent	Rév8 Zrt.
121 fent	Civilek a Palotanegyedért Egyesület
121 lent	www.iskolanoverek.hu
123 fent	Főpolgármesteri Hivatal, Városépítési Főosztály
123 lent	Rákosmenti Mezei Őrszolgálat
125 fent	XVIII. kerület Pestszentlőrinc - Pestszentimre Önkormányzata
125 lent	Civilek a Palotanegyedért Egyesület
127 fent	Báthoryné Nagy Ildikó Réka
127 lent	XIII. Kerületi Önkormányzat AngyalZÖLD+ program
128-129	Kulturális Tizenegy Egyesület
130-131	Valyo - Város és folyó Egyesület - Simon Zsuzsanna

IMPRESSZUM

Kiadó:

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal

ISBN 978-963-9669-45-1 nyomtatott változat

ISBN 978-963-9669-46-8 digitális változat

Szakmai irányító:

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal, Városépítési Főosztály

Mártonffy Miklós, főosztályvezető, főépítész

Szerzők:

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal,

Városépítési Főosztály, Városmegújító Csoport

Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft.

A példák leírásai személyes interjúk és egyéb sajtómegjelenések felhasználásával készültek.

Szerkesztők:

Deák Krisztina Erzsébet

Fekete Anna

Kiss-Rácz Eszter

Grafika, szöveg előkészítés:

Molnár Beáta

Németh Annamária

Takácsné Hajós Erzsébet

További közreműködők:

Heincz Bettina

Deák Emese

Győri Viktor József

Jánoss-Gaál Anna Eszter

Juhász Gergely András

Zöldi Anna

OBVF Kft. közreműködői:

Horváth Dániel

Keresztes-Sipos Andrea

Lukácsné Gergely

Avar Zoltán

Virág Dániel Benedek

Hámori Péter

Interjúban közreműködők:

Alföldi György, Bardóczi Sándor, Császár Bíró Lilla, Csete Zoltán, Furdan Mária, Gábor Péter, Hartung Melinda, Heilau Zsuzsanna, Hensch Norbert, Jankovits Vera, Kálcsics Ferenc, Kukucska Gergely, Molnár Zsófia, Nagy Ildikó Réka, Perényi László, Pichler Róbert, Rumi Imre, Szakács Barnabás, Szakál Andrea, Szohr Gábor, Tihanyi Dominika, Varga Dávid, Vágvölgyi Erika, Zelenák Sándor

Külön köszönet azoknak, akik a példákhoz felhasznált interjúkban közreműködtek, vagy információk és fotók rendelkezésre bocsátásával segítették a munkát!

Kapcsolat:

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal

Városépítési Főosztály, Városmegújító Csoport

1052 Budapest, Városház u. 9-11.

ter_koz@budapest.hu

A kiadvány online elérhetősége:

<http://terkoz.budapest.hu/hasznos-linkek/>

<http://terkoz.budapest.hu/>

<https://www.budapestdialog.hu/>

<http://budapest.hu/>

2018. Budapest

BUDAPEST